

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἢ κατ' ἐπαρχίας φρ. 12, ἢ κατ' ἀλλοδαπὰ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησιαί. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

25 Ἰανουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις
ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ ***]

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 33.

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ ΣΕΡΑΓΙΟΝ

Ὅπως ἐν Γρανάτᾳ πρὶν ἰδῆ τις τὴν Ἀλάμβραν, οὕτω καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὶν εἰσχωρήσῃ τις εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν τειχῶν τοῦ παλαιοῦ Σεραγίου, νομίζει, ὅτι δὲν εἶδε τίποτε ἀκόμῃ. Χιλιάκις τῆς ἡμέρας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάσσης φαίνεται ἐπάνω ἐκεῖ ὁ καταπράσινος ἐκεῖνος λόφος, πλήρης μυστηρίων καὶ ἐπαγγελιῶν, προσελκύων ἀείποτε πρὸς ἑαυτὸν τὸ βλέμμα ὥς τι νέον πρᾶγμα, ταράττων τὴν φαντασίαν ὥς αἰνίγμα, ἐμφιλοχῶρων εἰς πᾶσαν σκέψιν, ὥς ἐπὶ τέλους ὑπάγεις ἐκεῖ πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας, μᾶλλον ὅπως ἀπαλλαχθῇς ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον βάσκανον, παρὰ πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς τιнос.

Οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει τῶντι γωνία γῆς, ἥς καὶ μόνον τὸ ὄνομα νὰ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ διανοίᾳ σύγχυσιν εἰκόνων ἢ ὥραίων ἢ φρικωδῶν παραδοξοτέρων, περὶ ἧς νὰ ἐσκέφθησαν, νὰ ἔγραψαν, καὶ νὰ εἰκοτολόγησαν πλειότερα, ἢ τις νὰ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλειότερας ἀορίστους καὶ ἀντιφατικὰς εἰδήσεις, ἢ τις νὰ εἶνε ἀκόμῃ καὶ σήμερον τὸ ἀντικείμενον τόσης ἀκορέστου περιεργείας, τόσων ἀνοήτων προλήψεων, καὶ τόσων θαυμασιῶν διηγημάτων. Τὴν σήμερον ὅλοι εἰσέρχονται καὶ πολλοὶ ἐξέρχονται ἐκεῖθεν μετὰ ψυχρᾶς τῆς καρδίας. Ἀλλὰ δύναται τις νὰ εἶνε βέβαιος, ὅτι καὶ μετὰ αἰῶνας, ὅτε ἴσως ἡ ὀθωμανικὴ δυναστεία δὲν θὰ εἶνε πλέον ἐν Εὐρώπῃ εἰμὴ ἀνάμνησις μόνον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὥραιου ἐκείνου λόφου θὰ διασαυρώνωνται αἱ πολυάνθρωποι ῥύμαι νέας πόλεως, οὐδεὶς περιηγητῆς θέλει διέλθῃ ἐκεῖθεν, χωρὶς ν' ἀναδράμῃ διὰ τῆς φαντασίας του εἰς τὰ ἀρχαῖα αὐτοκρατορικὰ κίόσκια, καὶ χωρὶς νὰ φθονήσῃ ἡμᾶς τοὺς ἐκ τοῦ 10'. αἰῶνος, οἵτινες ἀνεύρομεν ἀκόμῃ ζώσας καὶ λαλούσας ἐπὶ τῶν τόπων τὰς ἀναμνήσεις τῶν μεγάλων ὀθωμανικῶν ἀνακτόρων. Τίς οἶδε πόσοι ἀρχαιολόγοι θὰ ἀναζητήσωσι μεθ' ὑπομονῆς τὰ ἔχνη μιᾶς πύλης ἢ ἐνὸς τείχους εἰς τὰς αὐλὰς τῶν νέων οἰκοδομῶν, καὶ πόσοι ποιηταὶ θὰ γράψωσι στίχους ἐπὶ χλίδων τινῶν ὀλίγων, διεσκορπισμένων εἰς τὸ παράλιον! Ἡ ἴσως καὶ μετὰ πολλοὺς αἰῶνας τὰ τεῖχη ἐκεῖνα θὰ

φυλάττωνται ἀκόμῃ ζηλοτύπως, καὶ θὰ ἔρχονται πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν σοφοί, ἐρωτόληπτοι καὶ καλλιτέχναι, καὶ ὁ μυθώδης βίος ὁ διανυσθεὶς ἐνταῦθα διὰ τετρακοσίων ἐτῶν θὰ ἀναταφῇ καὶ θὰ διασκορπισθῇ εἰς μυριάδας βιβλίων καὶ εἰκότων ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Τὴν περιέργειαν τοῦ κόσμου ἑλκύει πρὸς τὰ τεῖχη ταῦτα ὅχι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καλλονή. Τὸ Σεράγιον δὲν εἶνε μέγα καλλιτεχνικὸν μνημεῖον ὅπως ἡ Ἀλάμβρα. Μόνῃ ἡ αὐλὴ τῶν λεόντων, ἡ ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἀνακτόροις, ἰσοφαρίζει πρὸς ὅλα τὰ κίόσκια καὶ ὅλους τοὺς πύργους τῶν τουρκικῶν ἀνακτόρων. Ἡ ἀξία τοῦ Σεραγίου συνίσταται εἰς τὸ ὅτι εἶνε μέγα ἱστορικὸν μνημεῖον, διερμηνεῦον καὶ διαφωτίζον ὅλον σχεδὸν τὸν βίον τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας, φέρον γεγραμμένην ἐπὶ τῶν λίθων τῶν τειχῶν του καὶ ἐπὶ τοῦ στελέχους τῶν προαιωνίων του δένδρων ὅλην τὴν ἐνδομυχοτέραν καὶ ἀπορρήτοτέραν χρονογραφίαν τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ἐλλείπει δ' ἀπ' αὐτοῦ εἰμὴ ἡ τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν καὶ τῶν δύο αἰώνων τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', ὅστις κατέβαλε τὰ θεμέλια μέχρι τοῦ Ἀβδουλ-Μετζὶδ, ὅστις ἐγκατέλιπε τὸ Σεράγιον ὅπως κατοικήσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμά-Μπαγτσέ, ἐκεῖ διήνυσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰκοσιπέντε Σουλτάνοι. Ἐδῶ ἔθεσε τὸν πόδα τῆς ἡ δυναστεία, ἅμα κατακτήσασα τὴν εὐρωπαϊκὴν μητροπόλιν τῆς, ἐδῶ ἔφθασεν εἰς τὸν λολοφῶνα τῆς εὐτυχίας τῆς, καὶ ἐδῶ ἤρχισεν ἡ παρακμὴ τῆς. Ὁ χώρος οὗτος ἦτο συγχρόνως τὸ παλάτιον, τὸ φρουρίον καὶ τὸ ἱερόν τῆς· ἐν αὐτῷ ἦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ κράτους καὶ ἡ καρδία τοῦ ἰσλαμισμού· ἦτο πόλις ἐν πόλει, βράχος σептὸς καὶ μεγαλοπρεπής, κατοικούμενος ὑπὸ ἐνὸς λαοῦ καὶ φρουρούμενος ὑπὸ ἐνὸς στρατοῦ, περιλαμβάνων ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτοῦ ἄπειρον ποικιλίαν οἰκοδομῶν, τόπων ἀπολαύσεως καὶ τόπων φοίτης, πόλιν καὶ ἐξοχὴν, ἀνάκτορα, ὀπλοθήκας, σχολεῖα, ἐργοστάσια, τζαμιά· ἐν αὐτῷ ἐνηλλάσσοντο αἱ ἐσοταὶ καὶ αἱ σφαγαί, αἱ θρησκευτικαὶ τελετουργίαι καὶ οἱ ἔρωτες, αἱ διπλωματικαὶ ἐπίσημοι τελεταὶ καὶ αἱ μανίαι· ἐδῶ οἱ Σουλτάνοι ἐγεννῶντο, ἐνεθρονίζοντο, ἐξεθρονίζοντο, καθίσταντο, καὶ ἐστραγγαλιζόντο· ἐδῶ ἐξυφάνοντο ὅλαι αἱ συνωμοσίαι, καὶ ἀντήχῃ ἡ κραυγὴ ὅλων τῶν ἀνταρσιῶν· ἐδῶ συνέβη τὸ καθαρότερον αἷμα

καὶ ὁ καθαρότερος χρυσὸς ὅλης τῆς αὐτοκρατορίας· ἐδῶ ἐστρέφετο ἡ λαβὴ τοῦ ἀπειρομεγέθους ξίφους, ὅπερ ἐξήστραπτεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἐκαστὸν λαὸν· καὶ ἐδῶ ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν αἰῶνας εἶχον προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἡ Εὐρώπῃ ἀνήσυχος, ἡ Ἀσία δὴσπιστος, καὶ ἡ Ἀφρική ἐντρομος, ὅπως εἰς ἡφαίστειον καπνίζον, ὅπερ ἐπηπείλει τὴν γῆν.

Τὰ τερατώδη ταῦτα ἀνάκτορα κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικωτέρου λόφου τῆς Σταμπούλ, ὅστις κατακλίνεται ἡρέμα πρὸς τὴν Προποντίδα, πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου καὶ τὸν Κεράτιον κόλπον· καθ' ὃν χώρον κατελάμβανε τὸ πάλαι ἡ Ἀκρόπολις τοῦ Βυζαντίου, ἐν μέρος τῆς πόλεως καὶ μία πτέρυξ τῶν μεγάλων ἀνακτόρων τῶν αὐτοκρατόρων. Εἶνε ὁ ωραιότερος λόφος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸ φύσει κάλλιστον ἀκρωτήριον ὁλοκλήρου τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας. Ἐκεῖ συνέρχονται ὡς εἰς κέντρον δύο θάλασσαι καὶ δύο πορθμοί, ἐκεῖ ἀπέληγον αἱ μεγάλαι στρατιωτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ ὁδοὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης· ἐκεῖ μετέφερον οἱ ἀγωγοὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων χειμάρρους ὕδατος· οἱ θρακικοὶ λόφοι προφυλάττουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βορρᾶ· ἡ θάλασσα περιβρέχει αὐτὸν ἐκ τριῶν μερῶν, ὁ Γαλατᾶς κατοπτρεῖ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ λιμένος, τὸ Σκούταρι ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου, καὶ τὰ μεγάλα ὄρη τῆς Βιθυνίας τοῦ ἀποκλείουσι μὲ τὰς χιονοσκεπτεῖς κορυφὰς τῶν τοὺς μεγάλους ὀρίζοντας τῆς Ἀσίας. Εἶνε λαίμυς μονήρης πρόσρητημένος εἰς τὸ ἄκρον τῆς μεγάλης μητροπόλεως, σχεδὸν ἀπομεινωμένος, ὀχυρώτατος καὶ ωραιότατος, πλασθεὶς ὑπὸ τῆς φύσεως, φαίνεται, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς στυλοβάτης μεγάλης μοναρχίας, καὶ ὅπως προστατεύῃ τὴν ἡδέαν καὶ ἀπόκρυφον ζωὴν ἡγεμόνος ὄντος Θεοῦ σχεδόν.

Ὁ λόφος ὁλοκλήρως περικυκλοῦται κατὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ ὑπὸ ὑψηλοῦ τείχους μ' ἐπάλξεις, ἔχοντος παραπλεύρους μεγάλους πύργους. Καὶ κατὰ τὸ παράλιον μὲν τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατίου κόλπου τὰ τείχη ταῦτα εἶνε αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ τῆς πόλεως· ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ξηρὰν ἀνηγέρθησαν ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', καὶ ἀποχωρίζουσι τὸν λόφον τοῦ Σεραγίου ἀπὸ τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ὑφύεται τὰ τζαμίον Νούρι-Ὁσμάνι, στρέφονται κατ' ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν, διέρχονται ἐνώπιον τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ σχηματίζοντα μεγάλην καμπύλην γραμμὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς συνανθῶνται πρὸς τὰ τείχη τῆς Σταμπούλ τὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Οὗτος εἶνε ὁ ἐξωτερικὸς περίβολος τοῦ Σεραγίου· τὸ δὲ καθ' αὐτὸ Σεράγιον ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς, περικυκλούμενον καὶ αὐτὸ ὑπὸ ὑψηλῶν τειχῶν, ἅπερ συναποτελοῦσι τὸ κεντρικὸν οὕτως εἶπειν ὀχυρῶμα τοῦ μεγάλου φρουρίου τοῦ λόφου.

Ἄλλ' ἂν ἐπεχειρεῖ τις νὰ περιγράψῃ τὸ Σεράγιον ἐν ἡ καταστάσει εὐρίσκεται σήμερον, θὰ ἐσπατάλῃ τοὺς κόπους του εἰς μάτην. Ὁ σιδηρό-

δρομος διέρχεται διὰ τῶν ἐξωτερικῶν τειχῶν· μεγάλη δὲ πυρκαϊὰ κατέστρεψεν ἐν ἔτει 1865 πολλὰς οἰκοδομὰς· οἱ κῆποι κατὰ μέγα μέρος ἐρημώθησαν· ἀνηγέρθησαν νοσοκομεῖα, στρατῶνες καὶ σχολαὶ στρατιωτικαί· ἐκ δὲ τῶν περιλειφθέντων κτιρίων πολλῶν μετεβλήθη τὸ σχῆμα καὶ ἡ χρῆσις· καὶ τοὶ δὲ τὰ κύρια τείχη σώζονται, ὥς νὰ δύναται τις ν' ἀναπαρστήσῃ καθ' ἑαυτὸν ὁλόκληρον τὸ σχῆμα τοῦ παλαιοῦ Σεραγίου, αἱ μικραὶ μεταβολαὶ εἶνε τοσαῦται καὶ τοιαῦται, ἡ δ' ἐγκατάλειψις, εἰς ἣν ἀφείθησαν ὅλα τὰ πράγματα ἀπὸ τριακονταετίας, μετέβαλεν οὕτω τὸν ὅψιν τῶν μερῶν, ὅσα διετηρήθησαν ἀνέπαφα, ὥστε δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιγράψῃ τις πιστῶς τὸν χώρον τοῦτον, χωρὶς νὰ διαψεύσῃ καὶ τὴν πλεονεξία προσδοκίαν.

Προτιμότερον εἶνε καὶ διὰ τὸν γράφοντα καὶ διὰ τὸν ἀναγινώσκοντα νὰ ἐπαινίδωμεν τὸ περίφημον τοῦτο Σεράγιον, ὁποῖον ἦτο κατὰ τοὺς ὠραίους χρόνους τοῦ ὀθωμανικοῦ μεγαλείου.

Τότε, ὅστις ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ δι' ἐνὸς βλέμματος ὅλον τὸν λόφον ἢ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐνὸς τῶν πύργων τῶν τειχῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐνὸς τῶν μιναρέδων τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἀπῆλκυε θαυμάσιον θέαμα. Ἐν μέσῳ τοῦ ζωηροῦ κυανοῦ χρώματος τῆς θαλάσσης, τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ λιμένος, ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἡμικυκλίου, τοῦ καταλεύκου ἐκ τῶν ἱστίων τοῦ στόλου, ἐφαίνετο ἡ εὐρεῖα πρασίνη κηλὶς τοῦ λόφου, περικυκλωμένη ἀπὸ πύργους καὶ τείχη, κατεστημένα μὲ κανόνια καὶ φρουρούς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς κηλίδος ταύτης, ἥτις ἦτο δάσος δένδρων ἀπειρομεγέθων, ἐν οἷς διεκρίνετο λαβύρινθος ὅλος στενωπῶν καταλεύκων, καὶ ἐμειδίαν τὰ χρώματα χιλίων ἡνθισμένων πρασιῶν, ἐξετείνετο κατ' αὐτὴν τοῦ λόφου τὴν κορυφὴν τὸ εὐρύτατον τετράγωνον τῶν οἰκοδομῶν τοῦ Σεραγίου, διηρημένον εἰς τρεῖς μεγάλας αὐλάς, μᾶλλον εἶπειν εἰς τρεῖς πολίχνας κατεσκευασμένας περὶ τριῶν ἀνίσων πλατειῶν, ἐξ ὧν ὑφύετο πληθεὺς συγκεχυμένων στεγῶν ποικιλοχρῶμων, ἡλιακῶν ἀνθοστολίστων, θόλων καταχρυσῶν, μιναρέδων λευκῶν, κορυφῶν κιοσκίων ἐναερίων, τόξων πυλῶν ὑπερμεγέθων, ἡμικαλύπτων ἐκ τῶν φυλλωμάτων καὶ κλάδων τῶν ἄλλων καὶ τῶν κήπων, οἵτινες ἦσαν παρεμβολημένοι μεταξὺ αὐτῶν. Ἦτο μικρὰ λευκὴ πρωτεύουσα, ἀπαστραπτουσα καὶ ἄτακτος, ἐλαφρὰ ὡς στρατόπεδον σκηνῶν, ὁποῖον ἀπέπνεε τι ποιμενικὸν ἄμα καὶ πολεμικόν· ἄλλοι πολὺ ἀνθρώπος καὶ πλήρης ζωῆς, ἄλλοι δὲ μονήρης καὶ ἄφωνος, ὡς νεκρόπολις, ἐδῶ ἀναπεπταμένη καὶ ἡλιοφειγγής, ἐκεῖ ἀπρόσιτος πρὸς πᾶν ἀνθρώπινον βλέμμα, καὶ βυθισμένη εἰς αἰώνιον σκότος· διαφαιδρυνόμενη ἐκ πιδάκων ἀπειραριθμῶν, ἐξωραϊσμένη ἀπὸ χιλιάς ἀντιθέσεις λάμψεως καὶ σκότους, χρωμάτων καὶ ἀργυροειδῶν καὶ κυανοειδῶν ἀποχρώσεων, ἐγκα-

τοπτριζομένων εἰς τὰ μάρμαρα τῶν κιόνων καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῶν μίρων λιμνῶν, ἐν ᾧ ἄνωθεν αὐτῆς περιέπταντο νέφη χελιδόνων καὶ περιστέρων.

Τοιαύτη ἡ ἐξωτερικὴ θέα τῆς αὐτοκρατορικῆς πόλεως, ὅχι μεγάλης λίαν διὰ τὸν ὅστις ἀπέβλεπε πρὸς αὐτὴν ἐξ ὕψους· ἀλλ' ἐσωτερικῶς ἦτο τόσον διηρημένη καὶ υποδιηρημένη καὶ πολυδαίδαλος, ὥστε θεράποντες, ζῶντες ἐκεῖ ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν, δὲν κατάρθωναν νὰ ἐννοήσωσι τὸ σύνολον, καὶ οἱ γιανίτσαροι, ὅσοι εἰσέρχοντο ἐκεῖ διὰ τρίτην φοράν, ἀπεπλανῶντο ἀκόμῃ.

Ἡ κυρία πύλη τῆς πόλεως ταύτης ἦτο καὶ εἶνε πάντοτε τὸ Μπάμπ-ἱ-χουμαγίου, ἡ Σεπτὴ Πύλη, ἥτις εἰσάγει εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν, ὅπου ὑφύεται ἡ κρήνη τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέδ, ὁπισθεν τοῦ τζαμίου τῆς Ἀγίας Σοφίας. Εἶνε πύλη μεγάλη ἐκ λευκοῦ καὶ μαύρου μαρμάρου, στολισμένη μὲ πλούσια ἀραβουργήματα, ἐφ' ἧς ἐπιστηρίζεται ἄλλο οἰκοδόμημα, μὲ ὀκτὼ παράθυρα, σκεπασμένον μὲ στέγην προεξέχουσαν· ἀνήκει δὲ εἰς τὸν ἀνάμικτον ἐκείνον ἀραβικὸν καὶ περσικὸν ῥυθμὸν, ἐξ οὗ διακρίνονται ὅλα σχεδὸν τὰ μνημεῖα, ὅσα ἀνηγέρθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους, πρὶν ἀρχίσωσι νὰ μιμῶνται τὴν βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν. Ὑπεράνω τῆς πύλης ἐπὶ μαρμαρίνης πλατῆδος ἀναγινώσκειται ἀκόμῃ ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή Μωάμεθ τοῦ Β': — Διασώζοι ὁ Ἀλλάχ εἰς αἰῶνας τὴν δόξαν τοῦ κατόχου αὐτῆς. — Στήριζοι ὁ Ἀλλάχ τὸ κτίριον αὐτῆς. — Στερεώσαι ὁ Ἀλλάχ τὰ θεμέλια αὐτῆς. Ἐνώπιον τῆς πύλης συνέβρεσεν ἐκάστην πρωΐαν ὁ καλὸς τῆς Σταμπούλ, ὅπως ἔδη ποίων μεγιστάνων τοῦ Κράτους ἢ τῆς Αὐλῆς ἢ κεφαλὴ ἔπесε τὴν νύκτα. Ἐκρέμαντο δὲ αἱ κεφαλαὶ ἀπὸ καρφίου τινὸς ἐντὸς δύο σηκῶν, οἵτινες φαίνονται ἀκόμῃ, ἀνέπαφοι σχεδόν, ἐκατέρωθεν τῆς πύλης, ἡ ἦσαν ἐκτεθειμέναι ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ, πλησίον δὲ αὐτοῦ ἦτο προσρητημένη ἡ κατηγορία καὶ ἡ καταδίκη. Εἰς δὲ τὴν πλατεῖαν τὴν πρὸ τῆς πύλης ἐρρίπτοντο τὰ πτώματα τῶν ἀπεσφαγγισμένων· καὶ ἐκεῖ ἔσαντο, ἀναμένοντα τὴν διαταγὴν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν πρῶτον περίβολον τοῦ Σεραγίου, τὰ ἀποσπάσματα μακρινῶν στρατῶν, ἐλθόντα ὅπως προσκομίσωσι τὰ τρόπαια τῶν νικῶν· καὶ συνεπορεύοντο λοιπὴν διὰ τῆς στενῆς ἐκείνης πύλης ὅπλα, σημαῖαι, περικεφαλαῖαι στρατηγῶν, καὶ λαμπρὰ ἐμβλήματα καθημαγμένα. Ἡ πύλη ἐφρουρεῖτο ὑπὸ τάγματος καπιτζιδων, υἱῶν βέηδων καὶ πασάδων, ἐνδεδυμένων μεγαλοπρεπῶς, οἵτινες ἐπετῆρουν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ τείχους καὶ τῶν παραθύρων τοὺς εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους, ἢ ἀπώθουν πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τὰς μακρὰς τῶν σπάθας τὸ ἄφωνον πληθεὺς τῶν περιέρχων, οἵτινες ἤρχοντο ἐκεῖ, ὅπως ἔδωσι διὰ τινος ἀνοίγματος τμημά τι τῆς αὐλῆς, τεμάχιόν τι τῆς δευτέρας πύλης, ἀμυδρὰν τινα τοῦλάχισον ἀκτῖνα ἐκ τῶν

ἀπειρομεγέθων καὶ ἀποκρύφων ἐκείνων ἀνακτόρων, ἅτινα ἐνέπνεον τόσους πόθους καὶ τόσους τρόμους. Διερχόμενος ἐκείθεν ὁ εὐλαβὴς Μουσουλμάνος ἐπιθύριζεν εὐχὴν τινα ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ Κυρίου· ὁ πτωχὸς καὶ φιλόδοξος νεανίας ὠνειροπόλοι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ διέλθῃ τὴν πύλην ἐκείνην, ὅπως ὑπάγῃ καὶ λάβῃ τὴν οὐρὰν ἵππου· ἡ δὲ ὠραία καὶ βακένδυτος κόρη ἀνεκύκλει κατὰ φαντασίαν μετὰ μικρᾶς τινος ἐλπίδος τὴν λαμπρὰν ζωὴν τῆς καδίνας· οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων ἐκυπτον τὴν κεφαλὴν φρουράσσαντες, καὶ καθ' ἅπασαν τὴν πλατεῖαν ἐπεκράτει σιγὴ αὐστηρά, τὴν ὁποῖαν διέκοπτε τρεῖς τῆς ἡμέρας ἡ ἡχηρὰ μόνον φωνὴ τοῦ ἱμάμη τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἀπὸ τῆς πύλης Χουμαγίου εἰσέρχεται τις εἰς τὴν λεγομένην Αὐλὴν τῶν Γιανιτσαρῶν, ἥτις ἦτο ὁ πρῶτος περίβολος τοῦ Σεραγίου.

Ἡ μεγάλη αὕτη αὐλὴ ὑπάρχει ἀκόμῃ, περικυκλωμένη ἀπὸ οἰκοδομήματα ἀκανόνιστα, μακροτάτη, καὶ σκιαζομένη ἀπὸ διαφόρους συστοιχίας δένδρων, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀπειρομεγέθης πλατάνος τῶν Γιανιτσαρῶν, ὧν τὸν κορμὸν δὲν δύνανται νὰ περιλάβωσι δέκα ἄνθρωποι. Ἀριστερᾷ τοῦ εἰσερχομένου εἶνε ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ μεταβληθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς ὀπλοθήκην. Περαιτέρω καὶ κύκλῳ ὑπῆρχε τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Σεραγίου, τὸ Θεσαυροφυλάκιον, τὸ κτίριον, ἐν ᾧ ἦσαν αἱ χρυσομηλέαι, τὰ αὐτοκρατορικὰ ἱπποστάσια, τὰ μαγειρεῖα, οἱ στρατῶνες τῶν καπιτζιδων, τὸ Νομισματοκοπεῖον, καὶ τὰ οἰκήματα τῶν μεγάλων ἀξιωματικῶν τῆς Αὐλῆς. Κάτωθεν τῆς μεγάλης πλατάνου ὑπάρχουσιν ἀκόμῃ δύο κιονίσκοι λίθινοι, ἐφ' ὧν ἐξετελοῦντο αἱ καρατομίαι. Ἐκεῖθεν διήρχοντο ὅσοι ἀπῆρχοντο πρὸς τὸ Διῆνιον ἢ πρὸς τὸν Παιδισάχ. Ἦτο ὡς τι ἀπειρομεγέθης ὑπαίθριον προπύλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ἦσαν ἀναμειγμένοι καὶ ἀπησχολημένοι. Πεντακόσιοι ἀρτοποιοὶ καὶ διακόσιοι μάγειροι καὶ παραμάγειροι εἰργάζοντο ἐν τοῖς μεγάλοις μαγειρείοις, ὅπως παρασκευάσωσι τὰ ἐδώδιμα εἰς τὴν ἀπέραντον οἰκογένειαν, «ἥτις ἔτρωγε τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἄλλας τοῦ Μεγάλου Κυρίου». Ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους συνέβρεσεν οἱ φρουροὶ καὶ οἱ δούλοι, καθ' ὑπόκρισιν ἀσθενεῖς, ἐπιθυμῶντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πολυτελὲς νοσοκομεῖον, ὅπου ἤσχολῶντο εἰκόσιν ἱατροὶ καὶ στρατὸς ὅλος δούλων, ὅπως ἀπολαύσωσι τὴν ἐντὸς αὐτοῦ μαλακὴν ζωὴν. Μακρὰ συνοδία ἡμιόνων καὶ καμήλων εἰσέρχοντο προσκομίζουσαι τρόφιμα εἰς τὰ μαγειρεῖα, ἡ ὅπλα τῶν ἡττημένων στρατῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, ὅπου πλησίον τῆς σπάθης Μωάμεθ τοῦ Β' ἀπῆστραπτεν ἡ σπάθη τοῦ Σκενδέρμπεη καὶ τὸ βραχιόνιον τοῦ Ταμερλάνου. Οἱ εἰσπράκτορες τῶν φόρων εἰσέρχοντο,

ἀκολουθούμενοι ἀπὸ δούλους φορτωμένους χρυσόν, καὶ κατευθυνόμενοι πρὸς τὸ Θησαυροφυλάκιον, ὅπου ἦσαν τόσα πλούτη, ὅπως ἔλεγεν ὁ Σόκολλης, ὁ μέγας βεζίρης τοῦ μεγάλου Σουλταῖ- μαν, ὥστε ἡδύνατο νὰ ἐφοδισθῶσι στόλοι με ἀργυρᾶς ἀγκύρας καὶ με σχοινία μεταξωτά. Δι- ἤρχοντο κατ' ἀποσπάσματα ἀγόμενοι ὑπὸ ὠραίων ἱπποκόμων Βουλγάρων οἱ ἐνεακόσιοι Ἴπποι Μου- ρὰδ τοῦ Δ', οἵτινες ἔτρωγον ἐντὸς ὁλαργύρων φατῶν. Ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς ἐσπέρας συνε- κινεῖτο ἐκεῖ μυρμηκία ἀπαστρέπτουσα στολῶν, ἐξ ὧν προεῖχον τὰ ὑψηλὰ κατάλευκα σαρίκια τῶν Γιαντισάρων, αἱ μεγάλα ἐκ πτερῶν ἐρωδιοῦ λο- φιαὶ τῶν Σολακιδῶν, τὰ ἀργυρᾶ κράνη τῶν Πε- κιδῶν, τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Σουλτάνου, πε- ρόντων ἐσθῆτα στενωτάτην, περιεσφιγμένην περὶ τὴν ὀσφὺν με ζωστήρα διάλιθον· οἱ ζουλουργοὶ- μπαλτατζήδες διατελοῦντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν θαλαμηπόλων, με πλεξίδας ἐξ ἐρίου κρεμα- μένας ἀπὸ τοῦ πύλου τῶν· οἱ κασσεκῆδες κρα- τοῦντες τὴν ἐμβληματικὴν βακτηρίαν τῶν· οἱ μπαλτατζήδες με τὸν πέλεκυν τῶν· οἱ ὑπηρετοὶ τοῦ μεγάλου βεζίρη κρατοῦντες μάστιγα στολι- σμένην με ἀργυρᾶ ἀλυσίδαν· οἱ μπουσταντζήδες, ἦτοι κηπουροὶ, με μεγάλους ἐρυθροὺς πύλους· καὶ πλῆθος με παμπούκια χρώματα καὶ ἐμβλήματα τοξοτῶν, λογχοφόρων, φρουρῶν τοῦ θησαυροφυ- λακίου, φρουρῶν ἀνδρείων, φρουρῶν τοῦ λημερῶν, εὐνούχων μαύρων καὶ εὐνούχων λευκῶν, ἱππο- κόμων καὶ τσακούσιδων, ἀνδρῶν ὑψηλῶν καὶ εὐ- ρώστων, με ὄψιν ἀγέρωχον, καὶ φέρουσαν τὴν σφραγίδα τῆς ἀξιωματικῆς μεγαλοπρεπείας τῆς Αὐλῆς, καὶ πληροῦντων τὴν αὐλὴν ἀρωμάτων. Λεπτομερὲς καὶ αὐστηρὸν ὥρολόγιον ἐκανόνιζε τὸ ἔργον ἀπάντων με ὅλην τὴν φαινομένην ταύ- την ἀταξίαν. Ὅλοι ἐκινεῖντο ἐν τῇ αὐλῇ ἐκείνῃ ὡς τὰ αὐτόματα τὰ στρεφόμενα ἐπὶ τῆς τραπέ- ζης, ἥτις περιλείπει τὸν μηχανισμόν. Ἄμα τῆς ἡοῦς ὑποφωσκούσης, ἐπεφάνοντο οἱ τριακοντα- δύο ἱμάμιδες τῆς αὐλῆς, ἐκλελεγμένοι ἐκ τῶν ἡδυνωτέρων ψαλτῶν τῆς Σταμπούλ, ὅπως ἀ- ναγγεῖλωσι τὴν αὐγὴν ἀπὸ τῶν μιναρέδων τῶν τζαμιῶν τοῦ Σεραγίου, καὶ συνηντῶντο με τοὺς ἀστρολόγους καὶ ἀστρονόμους, οἵτινες κατέβαι- νον ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν, ὅπου εἶχον διανυκτερεύσει σπουδάζοντες ἐκεῖθεν τὸ στερέωμα, ὅπως ὀρίσωσι τὰς μὴ ἀποφράδας ὥρας, καθ' ἃς ἔπρεπε ν' ἀσχο- ληθῇ ὁ Σουλτάνος. Μετὰ ταῦτα εἰσῆρχετο ὁ πρῶ- τος ἱατρός τοῦ Σεραγίου, ὅπως ζητήσῃ πληροφο- ρίας περὶ τῆς υγείας τοῦ Παδισάχ· οἱ διδάσκα- λοι οὐλεμάδες ἤρχοντο νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸν σεπτὸν μαθητὴν τὸ σύνθημα ὀρησκευτικὸν μά- θημα· ὁ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς ν' ἀναγνώσῃ τὰς ἀναφορὰς, ὅσας εἶχον λάβῃ τὴν παρελθούσαν ἐ- σπέραν· οἱ δὲ καθηγηταὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπι- στημῶν διέβαινον ἐκεῖθεν, ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὴν τρίτην αὐλὴν καὶ διδάξωσι τοὺς παῖδας τοὺς

ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ἐκαστος τῶν θεραπόντων τοῦ σεπτῶ προσώπου διήρχετο ἐ- κείθεν, ὅπως ὑπάγῃ καὶ ζητήσῃ τὰς διατα- γὰς τοῦ διὰ τὴν ἡμέραν. Ὁ μπουσταντζή-μπα- σῆς, στρατηγὸς τῶν αὐτοκρατορικῶν φρουρῶν, διοικητὴς τοῦ Σεραγίου καὶ τῶν κατὰ τὸν Βόσ- πορον καὶ τὴν Προποντίδα ἐπαύλεων τοῦ Σουλ- τάνου, ἤρχετο νὰ μάρθῃ ἐὰν ὁ Μέγας Κύριος εὐηρεστεῖτο νὰ κάμῃ μίαν ἐκδρομὴν διὰ θα- λάσσης, διότι εἰς αὐτὸν ἀνῆκεν ἡ ἐν τοιαύ- τη περιπτώσει τιμὴ τῆς πηδαλιουχίας καὶ εἰς τοὺς μπουσταντζήδες τοῦ ἡ τῆς κωπηλασίας. Ἦρχοντο δὲ νὰ ἐρωτήσωσι τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ Παδισάχ ὁ ἀρχικυνηγός, συνωδευμένος ἀπὸ τὸν μέγαν ἱερακάριον μετὰ τοῦ ἀρχικυνηγοῦ τῶν λευ- κῶν κίρκων καὶ τοῦ ἀρχικυνηγοῦ τῶν γυπῶν καὶ τῶν ἱεράκων. Ἦρχετο ὁ γενικὸς ἐπιστάτης τῆς πόλεως, πλῆθὺς ἐπιστατῶν, ὁ ἐπὶ τῶν μαγει- ρείων, τῶν νομισμάτων, τῶν φορβῶν, τοῦ θησαυ- ροφυλακίου, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, ἐν τάξει προ- διαγεγραμμένη, ἕκαστος μετὰ τῶν καταστίχων καὶ ὑπομνημάτων του, μετὰ τῶν προπαρασκευα- σμένων λέξεων, καὶ τῶν δούλων διακρινομένων ἐξ εἰδικῆς ἐνδυμασίας. Βραδύτερον, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ συνοδίας γραμματέων καὶ ὑπηρετῶν, διήρ- χοντο οἱ βεζίριδες τοῦ Θόλου κατευθυνόμενοι πρὸς τὸ Διδάνιον. Διήρχοντο ἑφιπποὶ, ἐπ' ὀχήματος, ἐν φορείῳ, καὶ ἐπέξουν ὅλοι εἰς τὴν δευτέραν πύ- λην, ἣν οὐδεὶς ἦτο ἐπιτετραμμένος νὰ διέλθῃ ἄλλως ἢ πεζός. Ἐν ἕκαστον ὑπουργημα τῶν ἀν- θρώπων διεκρίνετο ἀκριβέστατα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν σαρκίων, ἀπὸ τὸ κόψιμον τῶν χειρῶν, ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς γούνας, ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ ἀσταρώματος, ἀπὸ τὰ κοσμήματα τῶν ἐφιππίων, ἀπὸ τὸ ὅτι ἔφερον δλόκληρον πώγωνα ἢ μύστα- κας μόνον. Οὐδεμία σύγχυσις συνέβαινεν ἐν τῇ συνεχεῖ καὶ πολυανθρώπῳ ἐκείνῃ συρροῇ. Ὁ μου- φτῆς ἦτο λευχείμων· οἱ βεζίριδες ἐφόρουσαν ἀνοι- κτὰ πράσινα, οἱ θαλαμηπόλοι κόκκινα· οἱ ἐξ πρῶ- τοι νομοῖται διεκρίνοντο ἀπὸ τὸ βαθὺ γαλάζιον χρῶμα, καθὼς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐμίριδων, καὶ οἱ δικασταὶ τῆς Μέκκας, τῆς Μεδινᾶς καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οἱ μεγάλοι οὐλεμάδες ἦσαν ἐνδεδυμένοι ἰόχροα, οἱ μουδερῖδες καὶ οἱ σεῖχιδες γαλάζια ἀνοικτὰ, τὸ δ' ὅλως ἀνοικτὸν οὐρανό- χρου διέκρινε τοὺς τιμαριωτικούς τσακούσιδες καὶ τοὺς ἀγάδες τῶν βεζίριδων. Τὸ βαθὺ πράσινον χρῶμα ἦτο προνομία τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀναβολέως καὶ τῶν φερόντων τὴν ἱεράν σημαίαν· τὸ ὠχρὸν δὲ πράσινον ἐφόρουσαν οἱ ἐν τοῖς αὐτοκρα- τορικῶν ἱπποστασίαις· καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ τοῦ στρατοῦ ἔφερον πέδιλα ἐρυθρά, οἱ δ' ἀξιωματικοὶ τῆς Πύλης κίτρινα, καὶ οἱ οὐλεμάδες κυανᾶ· ἀν- τεσοῖχον πρὸς τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῶν χρω- μάτων τούτων καὶ οἱ διάφοροι βαθμοὶ τῆς ἐν τῇ προσκυνήσει υποκλίσεως. Ὁ μπουσταντζή-μπασης, ἀρχηγὸς τῆς ἀστυνομίας τοῦ Σεραγίου, ἔχων ὑπὸ

τὰς διαταγὰς τοῦ στρατὸν ὅλον δεσμοφυλάκων καὶ δημίων, οὗτινος μόνον τὸ ὄνομα προφερόμε- νον καὶ τὰ βήματα ἀντηχοῦντα ἐνέπνεον τρόμον, διήρχετο τὴν αὐλὴν ἐν τῷ μέσῳ δύο σειρῶν κε- φαλῶν κεκλιμένων χαμαί. Διήρχετο ὁ ἀρχιευ- νοῦχος, ὁ αὐλάρχης τῆς τε ἔσω καὶ τῆς ἔξω Αὐ- λῆς, καὶ κατεκλίνοντο κράνη, σαρίκια, καὶ λο- φιαί, ὡς ὠθούμεναι ὑπὸ ἑκατὸν χειρῶν ἀοράτων. Ὁ ἐπὶ τῶν ἐλεημοσυνῶν λειτουργὸς διέβαινεν ἐν τῷ μέσῳ μυρίων εὐλαβῶν προσκυνήσεων. Ὅλοι ὅσοι ἐπλησίαζον τὸν Σουλτάνον, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ὅστις καὶ ἐπρόσφερεν εἰς αὐ- τὸν τὸν ἀναβολέα, ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος, ὁ φέρων τὰ σανάλια του, ὁ σιλιχτάρ-ἀγάς, ὁ καθαρίζων τὰ ὅπλα του, ὁ λευκὸς εὐνούχος, ὅστις ἔλειχε διὰ τῆς γλώσσης τὸ δάπεδον, πρὶν ἐξαπλώσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸν τάπητα, ὁ παῖς, ὅστις προέχευεν εἰς τὸν Σουλ- τάνον τὸ ὕδωρ τῶν ἀπονίψεων, ὁ φέρων εἰς τὰ κυ- νήγια τὸ μολυβδοδόλον του, ὁ φύλαξ τῶν σαρ- κίων του, ὁ καθαρίζων τοὺς διαλίθους θυσάνους του, ὁ φυλάττων τὰ ἐκ τῆς μαύρης ἀλώπεκος φορέματά του, διέβαινον ἐν τῷ μέσῳ εἰδικῶν ἐν- δειξέων περιεργίας καὶ σεβασμοῦ. Ψιθυρισμὸς ἐ- λαφρὸς προηγέτο καὶ ἐπηκολούθει εἰς τὴν διά- βασιν τοῦ ἱεροκήρυκος τῆς Αὐλῆς καὶ τοῦ ἀρχι- γοῦ τῶν ἱματιοφυλάκων, ὅστις ἐσκόρπιζε κερμά- τια εἰς τὸν λαὸν κατὰ τὰς αὐτοκρατορικὰς ἐορ- τὰς. Διέβαινε τοξοδύμενος ἀπὸ πλεῖστα πλήρη φθόνου βλέμματα ὁ εὐτυχὴς Μουσουλμάνος, ὅστις κατὰ πᾶσαν δεκάτην ἡμέραν ἐξύριζε τὴν κεφα- λὴν τοῦ Σουλτάνου τῶν Σουλτάνων. Τὸ πλῆθος διηνοίγετο μετ' ἰδιαιτέρας σπουδῆς ἐνώπιον τοῦ πρώτου χειρουργοῦ, τοῦ ἐπιφορισμένου τὴν πε- ριτομήν τῶν βασιλοπαίδων, τοῦ πρώτου ὀφθαλ- μιολόγου, ὅστις παρεσκεύαζε τὸ κολλύριον διὰ τὰ βλέφαρα τῶν καδινῶν καὶ ὀδοντοκλυστῶν, ἐνώ- πιον τοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθέων ἀνωτάτου λειτουργοῦ, ὅστις ἔργον εἶχε νὰ εὐχαριστῇ τὰς ἰδιοτροπίας ἑκατὸν γυναικῶν, καὶ ἔφερεν ὑπὸ τὸ καφτάνιον του τὸ ποιητικόν του δίπλωμα, κεκοσμημένον με χρυσὰ ῥόδα. Ὁ πρῶτος μάγειρος ἐδέχετο κολα- κευτικὰς προσκυνήσεις. Με μειδιάματα φιλοφο- νητικὰ προσκλίνοντο πρὸς τὸν φρουρὸν τῶν ψιτ- τακῶν καὶ τῶν ἀηδόνων, ὅσοι ἡδύνατο νὰ διέλ- θωσι τὰ κατώφλια τῶν ἀποκρυπτότερων κιοσκίων. Χιλιάδες προσώπων, κατατεταγμένοι εἰς λεπτο- μερέςτατα βαθμολογημένην ἱεραρχίαν, διεπόμε- νοι ὑπὸ τυπικοῦ ἑκατονταβιβίου, καὶ φέροντες χίλια εἶδη ἐνδυμάτων, διήρχοντο ἢ περιφέροντο εἰς τὴν εὐρείαν ἐκείνην αὐλὴν, καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπῆρχε καὶ νέον πλῆθος. Ἐκ διαλειμμά- των διήρχετο ταχέως καὶ εἰς ἀγγελιαφόρος, καὶ τότε ὅλοι αἱ κεφαλαὶ ἐστρέφοντο. Ἦτο ὁ βεζίρης καρακουλάκ, ἀγγελιαφόρος μετὰ τοῦ Σουλτά- νου καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὅστις ἀπῆρχετο νὰ ἐκπληρώσῃ ἀποστολὴν τινα παρὰ τῷ μεγάλῳ βε- ζίρῃ· ἢ ἦτο εἰς καπιτζής, τρέχων πρὸς τὸ μέγα-

ρον πασᾶ τινος, καθ' οὗ εἶχον διεγερθῇ ὑπόνοιαι, καὶ φέρων πρὸς αὐτὸν τὴν διαταγὴν νὰ παρου- σιασθῇ ἀμέσως εἰς τὸ Διδάνιον· ἢ ὁ κομιστής τῶν εὐαγγελίων ἐρχόμενος ν' ἀναγγεῖλῃ πρὸς τὸν Πα- δισάχ τὴν εἰς Μέκκαν αἰσίαν ἀφίξιν τοῦ μεγά- λου καραβανίου. Ἄλλοι εἰδικοί ἀγγελιαφόροι με- ταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν ἀνωτέρων λειτουρ- γῶν τοῦ Κράτους, διακρινομένοι ἕκαστος ἐξ ἰδίου τίτλου καὶ ἀναγνωρίζόμενοι ἐξ ἰδιαιτέρων ἑκα- στος λεπτομερειῶν τῆς ἐνδυμασίας, διέσχιζον τὸ πλῆθος, διανοιγόμενον πρὸ αὐτῶν, τρέχοντες, καὶ ἠφανίζοντο διὰ τῶν δύο πυλῶν τῆς αὐλῆς. Διήρ- χοντο σμήνη καφετζήδων κατευθυνομένων πρὸς τὰ μαγειρεῖα τῆς αὐλῆς, πλῆθη αὐτοκρατορικῶν κυνηγῶν, κυρτῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταχρυσῶν κυνηγετικῶν περῶν· σειραὶ ἀχθοφόρων φορτωμέ- νων με ὑφάσματα, ὧν προηγέτο ὁ Μέγας Ἐμ- πορος, προμηθευτὴς τοῦ Σουλτάνου· τάγματα κα- τεργαρίων ὀδηγουμένων ὑπὸ τῶν δούλων πρὸς τὰ κοπιωδέστερα ἔργα τοῦ Σεραγίου. Ἀκολουθῶντες δ' ἑκατὸν παραμάγειροι δις τῆς ἡμέρας ἐξήρχοντο τῶν μαγειρείων καὶ μετέφερον εἰς τὴν σκιάν τῶν πλατάνων, ὑπὸ τὰς ἀψίδας, καὶ παρὰ τὰ τείχη, ἀπειρομεγέθη βουνὰ ὀρυζίου καὶ δλόκληρα πρό- βατα ἐψητά· σμήνος δὲ φρουρῶν καὶ ὑπηρετῶν προσέτρεχον ἐκεῖ, καὶ ἡ μεγάλη αὐλὴ παρίστα τότε τὸ ἐορτάσιμον θέαμα δημοιοιτίας ὅλου στρα- τοῦ. Μετ' ὀλίγον ἡ σκηνὴ μετεβάλλετο, καὶ ἐφαί- νετο προσερχομένη ξένη πρεσβεία ἐν τῷ μέσῳ δύο τοίχων μετὰ ξηρῆς καὶ χρυσοῦ. Ἐκεῖ, ὅπως ἔγρα- φε Σουλταῖμάν ὁ μέγας πρὸς τὸν Σάχην τῆς Περ- σίας, ἐκεῖ «συνέβησαν ὅλη ἡ οἰκουμένη». Οἱ πρε- σβεῦται Καρόλου τοῦ Β' εὐρίσκοντο ἐκεῖ πλη- σίον τῶν πρεσβευτῶν Φραγκίσκου τοῦ Α', οἱ ἀ- πεσταλμένοι τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Σερβίας καὶ Πο- λωνίας εἰσῆρχοντο ἐγγὺς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δημοκρατιῶν τῆς Γενούας καὶ Βενετίας. Ὁ πε- σκευεῖται πασης, ὁ ἔχων τὸ ἔργον νὰ δέχεται τὰ δῶρα, ἤρχετο εἰς προὑπάντησιν τῶν ξένων συνο- διῶν μέχρι τοῦ κατωφλίου τοῦ Μπάμπ-ἱ-χουμα- γιῶν, καὶ προηλαύνοντο τότε ἐν μέσῳ χιλίων θεατῶν ἐλέφαντες νωτοφοροῦντες θρόνους χρυ- σοῦς, δορκάδες γιγάντσιοι, κλωβοὶ λεόντων, ἱπ- ποὶ τῆς Ταταρίας καὶ ἱπποὶ τῶν ἐρήμων, ἐνδε- δυμένοι με δορκὰς τίγρεις καὶ φορτωμένοι με ἀ- σπιδας ἐξ ὀπίων ἐλεφάντων· οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Περσίας με σινουργὴ ἀγγεῖα, οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν σουλτάνων τῶν Ἰνδιῶν με πυξίδας χρυσαῖς πλή- ρεις πολυτίμων λίθων· οἱ πρεσβεῦται τῶν βασι- λέων τῆς Ἀφρικῆς με τάπητας ἐκ δέρματος κα- μήλων, ἐξαχθεῖσιν ἐκ τῆς κοιτίδος τῆς μητρὸς τῶν, καὶ ἀργυροῦφῃ ὑφάσματα, ὅφ' ἃ ἔκυπτον αἱ ῥά- χεις δέκα δούλων· οἱ πρεσβεῦται τῶν βορείων κρατῶν, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τάγματα δούλων, φορτωμένων με γούνας καὶ ὅπλα πολυτίμα. Εἰσ- ἤρχοντο μετὰ πολέμους εὐτυχεῖς στρατηγοὶ φορ- τωμένοι με ἀλύσεις, καὶ ἡγεμονίδες αἰχμάλωτοι,

φορούσαι καλύπτραν, με τὰς συνοδίας αὐτῶν ἀφωπλισμένας καὶ κατηφείς, καὶ τάγματα εὐνοῦχων πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς χρώματος, ζωγραφηθέντες ὡς πολεμικὴ λεία, καὶ δωροφορούμενοι ὑφ' ἡγεμόνων ἡττημένων. Ἐν τούτοις οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν νικησάντων στρατῶν συνέρχοντο εἰς τὰς πύλας τοῦ Θησαυροφυλακίου, ὅπως ἀποθέσωσιν ἐκεῖ τὰ χρυσοῦφρα μεταξὺ καὶ τὰς λιθοκολλήτους σπάθας, λάφυρα ἐκ τῶν ἀλυσσῶν περσικῶν πόλεων, τὸν χρυσὸν καὶ τὰς πολυτίμους λίθους τὰς ἀπὸ τῶν Μαυρμελούκων τῆς Αἰγύπτου, τὰ μὲ τοπάξια κεκοσμημένα ἐκπώματα τὰ ἐκ τοῦ Θησαυροφυλακίου τῶν ἵπποτῶν τῆς Ῥόδου, τοὺς κορυμνοὺς τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοὺς ἀρπασθέντας ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας, καὶ κλεῖδας πόλεων καὶ φρουρίων. Ἄλλοι δ' εἰσῆγον εἰς τὴν δευτέραν πύλην τοὺς νεανίσκους καὶ τὰς νεάνιδας, αἵ ἥρπασαν ἐκ τῆς νήσου Λέσβου. Ὅλοι αἱ ἀπειρομαγεῖθεις καὶ παντοειδείς προμήθειαι, αἱ κομιζόμεναι εἰς τὸ Σεράγιον ἐκ τῶν πυλῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Καρχαμανίας, τοῦ Μορέως καὶ τοῦ Αἰγαίου, διήρχοντο καὶ διέμενον μετὰ τῶν τειχῶν τούτων, στρατὸς δὲ αὐλαρχῶν καὶ γραμματέων κατεγίνοντο ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ καταγράφωσι, νὰ πληρώνωσι, νὰ διαθέτωσι, νὰ ὀρίζωσιν ἀκροάσεις καὶ νὰ δίδωσι διαταγὰς. Οἱ ἔμποροι τῶν ἐν Προύσση καὶ Τραπεζοῦντι ἀγορῶν τῶν δουλίδων εὐρίσκοντο ἐνώπιον τῆς δευτέρας πύλης, ἀναμένοντες τὴν σειρὰν τῆς εισόδου, ὁμοῦ μὲ τοὺς ποιητὰς τῆς Βαβυλῶνος, οἵτινες εἶχον ἔλθῃ ν' ἀπαγγεῖλωσι στίχους πρὸς τὸν Σουλτάνον. Οἱ εἰς δυσμένειαν περιπεπωκότες τοπάρχαι, ἐλθόντες ὅπως ἐξαγοράσωσι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν μὲ ποτήριον πλήρες χρυσῶν νομισμάτων, ἀνέμενον πλησίον τῶν ἀπεσταλμένων πασᾶ, ἐλθόντων νὰ δωροφορήσωσιν εἰς τὸν Μέγαν Κύριον ὥραιαν τρεῖς καὶ δεκάτη νεάνιδα, εὐρεθεῖσαν μετὰ τρεῖς μῆνας ἀναζητήσεων εἰς καλύβην τινὰ τῆς Ἀνατολῆς· μετὰ κατὰσκοπῶν ἐπιστροφόντων ἐξ ὅλων τῶν περάτων τοῦ Κράτους, ἐγγὺς οἰκογενειῶν κατακόπων, ἐλθουσῶν ἐξ ἀπωτάτων ἐπαρχιῶν, ὅπως ἐξαίτησωσι δικαιοσύνην, μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων τοῦ κατωτάτου ὅχλου τῆς Σταμπούλ, γενομένων δεκτῶν ὅπως παραστήσωσι τὰς ἐριδὰς τῶν εἰς τὸ διδάνιον. Ἐκεῖθεν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Διδανίου ἐφάνιντο διερχόμενοι, μετὰ τοῦ πλήθους τῶν περιέργων, οἱ πρεσβευταὶ τῶν ἀνταρτίδων ἐπαρχιῶν, ἐποχοῦμενοι ἐπὶ ὄνου μ' ἐξυρισμένον τὸν πώγωνα καὶ μὲ σκούφωμα γυναικεῖον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ οἱ αὐθάδεις ἀπεσταλμένοι τῶν ἀσιατικῶν ἡγεμόνων, ῥινότμητοι ἐκ τοῦ ἀκινάκου τῶν τσαούσιδων· ἐκεῖθεν οἱ ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους, οἵτινες ἐξήρχοντο ἀγνώτες, ὅπως φέρωσι πρὸς ἀπόκεντρόν τινα τοπάρχην πολύτιμον σάλιον, δῶρον τοῦ μεγάλου βεζίρη, εἰς οὗ τὰς πτυχὰς ἦτο

ἐγκεκλεισμένη θανατικὴ ποινή· ἐκεῖθεν τὰ φοιδρὰ πρόσωπα τῶν φιλοδόξων, οἵτινες διὰ τῶν ῥαδιοσυρτίων τῶν εἶχον ἀποκτήσῃ μίαν σατραπείαν, καὶ τὰ ὠχρὰ πρόσωπα ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ ἐν τῷ διδανίῳ τὴν ὑπόκωπον ἀπὸ τὴν προσεχούσας δυσμενεῖας· ἐκεῖθεν οἱ κομισταὶ τῶν ῥαττ-ῖ σεριγιῶν ἐκείνων, ἅτινα, ἀνεξιλέωτα ὡς ἡ τύχη, ἔτρεχον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ἐνδὲς ἵππου τριακόσια μίλια μακρὰν, ὅπως φέρωσι τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐνδὲς ἀντιδασιλέως· ἐκεῖθεν οἱ φοβεροὶ βωβοὶ τῆς αὐλῆς, ἀπερχόμενοι ν' ἀποστραγγάλισωσι τοὺς ἐπισήμους δεσμώτας εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Ἐπαυργίου. Πρὸς τοὺς τοὺς δὲ συνηγνῶντο οἱ οὐλεμάδες, οἱ βέηδες, οἱ μολλάδες, οἱ ἐμίριδες, οἵτινες ἐξήρχοντο ἢ ἀπῆρχοντο πρὸς τὰς ἀκροάσεις, σιωπηλοὶ καὶ κύπτοντες τὴν κεφαλὴν, βλέποντες χαμῶ, καὶ μὲ τὰς χεῖρας κεκρυμμένας ἐντὸς μεγάλων χειρίδων· οἱ βεζίριδες, οἵτινες εἶχον τὸ Κοράνιον ἐντὸς τοῦ θυλακίου τῶν, ὅπως ἀνγκνῶσιν τὰς νεκρωσίμους εὐχὰς, ἐὰν συμβῇ τι· ὁ μέγας βεζίρης, δεσπότης κατασκοπευόμενος ἀπὸ τὸν δῆμιον, φέρων ὑπὸ τὸ καφτάνιον τοῦ τὴν διαθήκην του, διὰ νὰ εἶνε πάντοτε ἑτοιμὸς πρὸς τὸν θάνατον. Ὅλοι δὲ παρήρχοντο συνεσταλμένοι μὲ βῆμα βραδύ, σιωπῶντες ἢ λαλοῦντες ταπεινοφῶνως γλῶσσαν περιεσκεμμένην καὶ ὀρθὴν, ὅποια ἀρμόζει εἰς τὸ Σεράγιον· καὶ ἐβλεπέ τις ἐκεῖ ἀδιάκοπον ἀνταλλαγὴν βλεμμάτων σοβαρῶν καὶ ἑταστικῶν, καὶ ἀδιάκοπον ἐπίθεσιν τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ στήθους, συνοδευομένην ἀπὸ ψιθυρισμὸν διακοπτόμενον ἀπὸ ψόφον ὡς ἐλαφρότατον μανδύων καὶ παπουτσιῶν, κλαγγὴν ὑπόκωπον ἀκινάκων, ἀπὸ ἀνέκφραστον τι μοναχικὸν καὶ θλιβερόν, ὅπερ ἀντέφρασκεν ὅλος πρὸς τὸ πολεμικὸν ἦθος τῶν προσώπων, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν χρωμάτων, καὶ τὴν λάμψιν τῶν ὕπλων. Εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεγινώσκετο εἰς συλλογισμὸς, ἐφ' ὅλων τῶν μετώπων ἐπεφάνετο ὁ φόβος ἐνδὲς ἀνθρώπου, ὅστις ἵστατο ὑπεράνω πάντων, ὅστις ἦτο ὁ σκοπὸς, πρὸς δὲ ἀπέβλεπον ἅπαντες, καὶ οὗ ἐνώπιον τὰ πάντα ὑπεκλίνοντο, εἶρπον, ἐξουδενίζοντο, οὕτινος ἐνόμιζες ὅτι τὰ πάντα ἔφερον τὴν εἰκόνα, καὶ οὕτινος τὸ ὄνομα ἐνόμιζες ὅτι ἠκούετο ἐξ ἐκάστου ἥχου.

Ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης εἰσῆρχετο τις εἰς τὴν δευτέραν διὰ τῆς μεγάλης πύλης Μπαμπ-ἔλ-σελάμ, ἥτοι πύλης τῆς σωτηρίας, ἥτις μένει ἀκόμῃ ἄθικτος ἐν μέσῳ δύο μεγάλων πύργων, οὐδὲ διέρχεται τις αὐτὴν, ἀκόμῃ καὶ σήμερον, ἀνευ φερμανίου. Δύο θυρόφυλλα ἀπέκλειον αὐτὴν τὸ πάλαι πρὸς τὸ μέρος τῆς πρώτης αὐλῆς καὶ ἄλλα δύο πρὸς τὸ μέρος τῆς δευτέρας, ὥστε, δασάκις τὰ διπλὰ ταῦτα θυρόφυλλα ἐκλείοντο, ἀπέμεναν ἐν τῷ μέσῳ σκοτεινὸν δωμάτιον, ὅπου ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ποιηθῇ κρυφίως ἐκποδῶν

εἰς ἄνθρωπος. Ὑποκάτω ἐκεῖ ἦσαν τὰ κελλία τῶν δημιῶν, ἅτινα διὰ τινος ἀοράτου διαδρόμου συνεκοινωνοῦν πρὸς τὴν αἴθουσαν τοῦ διδανίου. Ἐκεῖ ἤρχοντο ν' ἀναμείνωσι τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν τὰ ὑψηλὰ πρόσωπα, ὅσα εἶχον ὑποπέσει εἰς δυσμένειαν, καὶ ἐκεῖ ἐλάμβανον ἐν τῷ ἄμα καὶ τὴν καταδίκην καὶ τὸν θάνατον. Ἀλλοτε δ' ὑπὸ δυσμένειαν τοπάρχης ἢ βεζίρη· προσεκαλεῖτο ἐπὶ προφάσει τινὶ εἰς τὸ Σεράγιον· ἤρχετο· διήρχετο ἀνύποπτος ὑπὸ τὸν ἀπαίσιον θόλον, εἰσῆρχετο εἰς τὸ διδάνιον, ἐγίνετο δεκτὸς μετὰ μειδιάματος εὐμενοῦς ἢ μεθ' αὐστηρότητος πράξεως, ἐξ ἧς δὲν ἐπηπειλεῖτο εἰμὴ ἀπωτέρα τις τιμωρία, ἀπολύμενος δὲ καὶ ὑποστρέφων διήρχετο ἡσύχως ὑπὸ τὴν οὐραν. Ἀλλ' αἶφνης, χωρὶς νὰ ἴδῃ κανένα, ἡσθάνετο μίαν λεπίδα εἰς τὰ νεφρὰ ἢ ἓνα βρόχον εἰς τὸν λαιμὸν, καὶ κατέπιπτε πρὶν λάβῃ καιρὸν ν' ἀντισταθῇ. Πρὸς τὴν κρυγὴν τοῦ ψυχροῦ ἀκούοντος ἐστορέοντο πρὸς στιγμὴν ἑκατὸν πρόσωπα ἀπὸ τῶν δύο αὐλῶν· μεθ' ἧς ἅπαντες ἀνελάμβανον ἐν σιωπῇ τὰ συνήθη αὐτῶν ἔργα. Ἡ κεφαλὴ ἐφέρετο εἰς ἓνα τῶν σηκῶν τοῦ Μπαμπ-ἰ-χουμαγιούν, τὸ πτώμα εἰς τοὺς κόρκακας τῆς παραλίας τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἢ εἰδησις εἰς τὸν Σουλτάνον, καὶ τὰ πάντα ἦσαν τελειωμένα. Πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπάρχει ἀκόμῃ ὑπὸ τὸν θόλον, ἡ σιδηρὰ θυρὶς τῆς εἰρκῆς, εἰς ἣν ἐβρίσκοντο τὰ θύματα, ὅσάκις ἀνεστέλλετο ἐγκαίρως ἡ διαταγὴ τοῦ θανάτου, εἴτε διὰ νὰ παραταθῇ ἡ ἀγωνία, εἴτε διὰ νὰ μεταβληθῇ ὁ θάνατος εἰς ἐξορίαν.

Ἐξερχόμενός τις ἐκ τοῦ Μπαμπ-πέλ-σελάμ εἰσέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν δευτέραν αὐλήν.

Ἐδῶ ἀρχίζει τις νὰ αἰσθάνεται πλέον ζωντανὴν τὴν αὐρὰν τὴν ἱερὰν τοῦ Κυρίου «τῶν δύο θαλασσῶν καὶ τῶν δύο κόσμων», ὁ δὲ κατὰ πρόωτον εἰσερχόμενος εἰς αὐτὴν ἐσταμάτα ἀκουσίως μόλις εἰσελθὼν, καὶ κατελαμβάνετο ὑπ' αἰσθημάτων τρόμου καὶ σεβασμοῦ.

Ἦτο εὐρεῖα αὐλὴ ἀκανόνιστος, ἀπειρομαγεῖθης αἴθουσα ὑπαίθρος, περικυκλουμένη ἀπὸ οἰκοδομήματα κομψὰ καὶ θόλους ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, μὲ δένδρα τῆδε κακεῖσε ἐντὸς αὐτῆς, καὶ διασχιζομένη ἀπὸ δύο μικρὰς δεινδοστοιχίας, ἐχούσας ἐκατέρωθεν σειρὰν κυπαρίσων γιγαντιαίων. Περιέθεε δὲ κύκλῳ ὥραια στοὰ μὲ πολλὰς ἀψίδας, στήριζομένη ἐπὶ κομψῶν κιονίσκων ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, καὶ κεκαλυμμένη μὲ στέγην προεξέχουσαν μολυβδοσκεπῇ. Δεξιᾷ τοῦ εἰσερχομένου ἦτο ἡ αἴθουσα τοῦ διδανίου, ἣν ἐπέστεγε θόλος ἀπαστράπτων· περαιτέρω δὲ ἡ αἴθουσα τῶν μεγάλων ὑποδοχῶν, πρὸ τῆς ὁποίας ἐξ ὑπερυψίθους κίονες ἐκ μαρμάρου τῆς Προποντίδος ὑπεβάσταζον μεγάλην στέγην ἐξ ἐλασμάτων κυματοειδῶν· κρηπίδες, κιονόκρανα, τοῖχοι, στέγη, πύλαι, ἀψίδες, τὰ πάντα ἦσαν διάγλυφα, ψηφροθετημένα, ζωγραφημένα, χρυσομένα, ἐλαφρότατα δὲ καὶ κομψὰ ὡς σκιὰς ἐκ τριχάπτων διακρίθων,

καὶ σκιασμένα ὑπὸ πλατάνων μεγάλῳπρεπῶν. Εἰς τὰς ἄλλας πλευρὰς τῆς αὐλῆς ἦσαν τὰ ἀρχεῖα, αἱ αἴθουσαι, ἐν αἷς ἐφυλάττοντο αἱ ἐπίσημοι στολαὶ, αἱ ἀποθήκαι τῶν σκηνῶν, ἡ οἰκία τοῦ μεγάλου μαύρου εὐνούχου, τὰ μαγειρεῖα τῆς Αὐλῆς. Ἐδῶ εὐρίσκετο ὁ μέγας ἐπιστάτης, πλεόν ἀπησχολημένος παρὰ ὑπουργὸν τοῦ θόλου, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἑκατὸν ὑποδεσπότερος ἐπιστάτης, εἰς οὗς ὑπήκουε στρατὸς ὅλος μαγεῖρων καὶ ζαχαρπλάστῶν, ὑποδοθηομένων κατὰ τὰς μεγάλας περιστάσεις ὑπὸ τεχνιτῶν μεταπεμπομένων ἐξ ὅλων τῶν ἄκρων τοῦ Κράτους. Ἐκεῖ παρεσκευάζετο τὸ γεῦμα διὰ τοὺς βεζίριδες κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ διδανίου· ἐκεῖ κατεσκευάζοντο κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν περιτομῶν καὶ τῶν γάμων τῶν βασιλοπαίδων οἱ περίφημοι κῆποι τῶν γλυκυτμάτων, καὶ οἱ ζαχαρωτοὶ πελαργοί, ἱέρκαες, καμυλοπαοδάεις καὶ κάμηλοι, τὰ ψητὰ πρόβατα, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο πλήθη πτηνῶν, καὶ τὰ ὅποια μετεφέροντο ἔπειτα ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἰπποδρόμου· ἐκεῖ τὰ ἀπέραντα μυριόχρωμα καὶ μυριόσχημα γλυκύσματα, ἅτινα ἐμελλον νὰ διακλυθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὰ ἀναρίθμητα λαίμαργα στόματα τοῦ χαρμελίου. Πλησίον τῶν μαγειρείων ἐμυρμηκίων κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς οἱ ὀκτακόσιοι ἐργάται, οἱ ἐπιφορτισμένοι νὰ σῇνωσι τὰς σκηνὰς τὰς Σουλτάνου καὶ τοῦ χαρμελίου εἰς τοὺς κήπους τοῦ Σεραγίου καὶ ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Βοσπόρου· καὶ ὅτε πλέον δὲν ἐπῆρχουν αἱ σκηναὶ τῶν εὐρυτάτων ἀποθηκῶν, αἱ σκιαδὲς κατηρτίζοντο μὲ τὰ ἱστία τοῦ στόλου καὶ μὲ κυπαρίσσους ὀλοκλήρους, ἐκριζωνομένας ἀπὸ τὰς αὐτοκρατορικὰς ἐπαύλεις. Ἡ ἐκεῖ πλησίον κειμένη οἰκία τοῦ Ἀρχιευνούχου ἦτο μικρὸν ἀνάκτορον, μετὰ τῆς ὁποίας καὶ τῆς τρίτης αὐλῆς ὑπήγαγε καὶ ἤρχετο ἀδιάκοπος συνοδία εὐνούχων μαύρων, δουλίδων καὶ δούλων. Διὰ τῆς αὐλῆς ταύτης διήρχοντο οἱ πρεσβευταὶ, ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν Σουλτάνον. Τότε δὲ ὅλη ἡ στοὰ ἦτο στολισμένη μὲ ὕψωμα εὐρύθρον, οἱ τοῖχοι ἀπῆστραπτον, καὶ τὸ ἔδαφος ἐστίλθεν ὡς τὸ πάτωμα αἰθούσης· διακόσιοι δὲ γιαντίσχοι, σπαχίδες καὶ σελεχτάρηδες, οἱ συναποτελοῦντες τὴν φρουρὰν τοῦ διδανίου, ἐνδεδυμένοι καὶ ὀπλισμένοι ὡς ἡγεμόνες, ἵσταντο παρατεταγμένοι ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν κυπαρίσων καὶ πλατάνων, καὶ τάγματα εὐνούχων λευκῶν καὶ εὐνούχων μαύρων, κομψῶν καὶ εὐδῶν, ἦσαν παρατεταγμένοι ἐκατέρωθεν τῶν θυρῶν. Τὰ πάντα ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ αὐλῇ προεμήνουν τὴν γειννίκειν τοῦ Μεγάλου Κυρίου· ἡ φωνὴ τῶν λαλούντων ἦτο ταπεινοτάτη, τὰ κινήματα ὅλως συνεσταλμένα, δὲν ἠκούετο δ' ἐκεῖ οὔτε κτύπος ποδὸς ἵππου οὔτε κρότος ἐργασίας· οἱ δούλοι καὶ οἱ στρατιῶται διήρχοντο ἐν σιωπῇ, καὶ ἐπεκράτει ἀπανταχοῦ τοῦ περιβάλλοντος ἡσυχία ὡς ἐν τινὶ ἱερῷ, δὲν ἐτάραττε δὲ τὴν ἡσυχίαν ὡς ἐν τινὶ ἱερῷ, δὲν ἐτάραττε δὲ τὴν ἡσυχίαν

χίαν ταύτην ἄλλο τι, εἰμὴ ὁ αἰφνίδιος θρῶς τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἔφρουγον ἐν τῶν δένδρων, ἢ ὁ κρότος ὁ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν μεγάλων σιδηρῶν πυλῶν, ἃς ἔκλειον οἱ καπητζίδες.

* * *

14,615 ΦΙΟΡΙΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ].

Ὁ Γάβρορ Βόγορις, νέος μετρίοφρων, ἦτο ὑποταμίας τῆς πόλεως Πέστης μὲ ἐτήσιον μισθὸν 1000 φιορινίων. Ἐκτὸς τούτων ἐλάμβανε παρὰ τοῦ πενθεροῦ του Χάμερ ἐτησίως 200 φιορίνια, καὶ οὕτω ἀνέβαινε τὸ σύνολον τῆς ἀπολαβῆς του εἰς 1200 φιορίνια. Βεβαίως μικροῦ λόγου ἄξιον εἰσόδημα, καὶ μάλιστα ἂν προσθέσωμεν ὅτι ὁ Βόγορις ἐν ἀρχῇ τῆς διηγήσεώς μας ἦτο πατὴρ δύο τέκνων· τὸ πρῶτον ἦτο κοράσιον, τὸ δεύτερον παῖς, ὅστις ἔνεκα τῆς φιλοστοργίας τῆς μητρὸς του καὶ τῆς συγχωρητέας, ματαιότητος τοῦ Βόγορις ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του κληθεὶς ὁμοίως Γάβρορ. Ὁ φίλος μας Γάβρορ θὰ ἦτο εὐτυχέστατος, ἂν μὴ ἐδυσθύμει διὰ τὸ εὐτελὲς τοῦ εἰσοδήματός του, ἀλλὰ φροντίδες καὶ δυσθυμίας ἦσαν δι' αὐτὸν παροδικαί· εἰς τοιαύτας περιστάσεις παρετῆρει τὴν ἐνδομύχως ἀγαπητὴν του Μαρίαν καὶ ἔλεγε: «Τοῦ λοιποῦ σὺ μὲν θὰ εἶσαι φειδωλοτέρα, ἐγὼ δὲ θὰ ἐργάζομαι περισσότερον, καὶ οὕτω κἄπως θὰ εὐπορήσωμεν· καὶ τέλος, ἐάν ἐξετάσωμεν καλῶς τὸ πρᾶγμα, ἔχομεν πᾶν ὅ,τι μᾶς χρειάζεται καὶ δὲν στερούμεθα οὐδενός· ἔχομεν δύο ὠραία δωμάτια, τὸ γεῦμα δύο πινάκια καλοῦ φαγητοῦ, ἀφθονίαν ξύλων—καὶ ἀκόμη τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆγάμεν δις εἰς τὸ θέατρον. Δὲν εἶνε ἀλήθεια, Μαρία;

—Βέβαια, ἀπῆντα ἡ εὐτυχὴς σύζυγος, καὶ ἐπέθετε φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ χρηστοῦ ὑποταμίου.

* *

Ἦτο ἡδὴ ὁ μικρὸς Γάβρορ δύο μηνῶν, ὅτε ἡ μήτηρ του πρῶταν τινὰ φθινοπωρινὴν ἐσηκώθη τῆς κλίνης ὠχρότερα τοῦ συνήθους. Ἠσθάνθη ἑαυτὴν ὀλίγον ἀδιάθετον, καὶ προσεπάθει ἐκ συνήθους λεπτότητος νὰ τὸ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν σύζυγον της.

—Μαρία, εἶσαι ἀδιάθετος· μάτην μοὶ τὸ κρύπτεις, τὸ βλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου! » Ἐσυρε τὸ ὠρολόγιόν του, παρετῆρσεν αὐτὸ καὶ ἐξηκολούθησε: «Εἶνε ἐνάτη ὥρα· πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἀλλὰ πρότερον θὰ σοὶ φέρω τὸν ἱατρὸν μας. . . . Νὰ μὴ μοῦ ἀντιλογῇς. . . . Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἀντιλογῇς. Ὁ ἱατρὸς Βοζάκ ἦτο, ὡς γνωρίζεις, συμμαθητὴς μου, καὶ προσφέρεται μετὰ μεγίστης προθυμίας. Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως. Δεῖξόν μοι τὸ μέτωπόν σου· δὲν καίει—τόσον τὸ καλλίτερον· ἐν τούτοις θὰ σοὶ φέρω τὸν Βοζάκ».

Ὁ Γάβρορ ἐφόρσε τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ἀρῶν διὰ δευτέραν φοράν ἐφίλησε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης σπουδῆς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἐψιθύρισε: «Πόσον καλὸς εἶνε!»

* *

Ὁ Γάβρορ δὲν ἦτο οὔτε ἐκ τῶν ὠραίων οὔτε ἐκ τῶν δυσειδῶν ἀνδρῶν· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἦτο ἐξωγραφημένη ἐλκυστικὴ καλοκαγαθία, ἥτις ἀκουσίως προσείλκυε πάντα προσβλέποντα αὐτόν. Καὶ ἡ ἔκφρασις αὐτοῦ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του. Μετρία παιδείσεως, ἀρκούσαι εἰδικαὶ γνώσεις καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι θεωρίαι περὶ τοῦ βίου, αἵτινες ἐπήγαγον ἐκ τοῦ προσφύρου εἰς μελέτην πνεύματός του, ἐχαρκατῆριζον τὸν φίλον μας Γάβρορ. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του εὕρισκεν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐν τῇ καταπολεμῇ τῶν μικρῶν ταραχῶν τοῦ βίου ἀνέπτυσσεν ἀξιοθιμάστον δραστηριότητα.

Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν, ἡ Μαρία τοῦ οὐδόλως ἦτο ἀδιάθετος· τὴν κατέπεισε μόνον ὅτι ἦτο ἀσθενὴς, καὶ ἡδὴ τρέχει πρὸς τὸν ἱατρὸν, κάμπτει ἀριστερὰ εἰς τὴν λεωφόρον, ὁπόθεν μακρόθεν ἔβλεπε τὴν βασιλικὴν ὁδόν, ἐνθα ὁ φίλος του δόκτωρ Βοζάκ κατῴκει. Ὅπως συντομεύσῃ τὸν δρόμον τοῦ ἐπορεύθη διὰ τινος διόδου διερχομένης κάτωθεν μεγάλου οἴκου, ἵνα ἀμέσως φθάσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν ὁδόν. Εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ὁ Γάβρορ ἔστη αἰφνης· ἐνῶ ἐβάδιζεν ἤγγισεν ὁ πούς του εἰς τι ἀντικείμενον, καὶ σχεδὸν προσέκοψεν εἰς αὐτό.

Προσέβλεπεν εἰς τὸ ἔδαφος. «Ὡς ὀγκῶδες φαῖνεν χαρτοφυλάκιον ἔκειτο πρὸ αὐτοῦ ἡμίκλειστον—ἀκριβῶς ὡς ἀπολεσθὲν, ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ Γάβρορ ἀκουσίως περιέβλεψε περίξ, ἐάν τις προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς τὴν παρετῆρσεν. Ἀνεσήκωσε τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἠθέλησε χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ἐν αὐτῷ νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸ θυλάκιόν τοῦ ἐπανωφορίου του, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ θέσῃ· μόνον τὸ πλατύτερον θυλάκιον τοῦ ἐπανωφορίου του ἠδύνατο νὰ τὸ περιλάβῃ. Τὸ ἔθεσεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ διεσπινόμενος πρὸς τὸν ἱατρὸν.

—Ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω, ἐσκέφθη ὁ Γάβρορ, τί νὰ περιέχῃ; Ἀναμφιβόλως οὐδενὸς λόγου ἀξίας σημειώσεις μεσῆτος τινός, τοὺς κυματισμούς τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν, τὰς εβδομαδιαίας σημειώσεις τοῦ χρηματιστηρίου καὶ ἄλλα παρόμοια. Οἱ μεσίται οὗτοι προσπαθοῦσι νὰ φέρωσιν ἐπάνω των τοιαύτας ἀχρήστους σημειώσεις· εἰς ὅλα ταῦτα θέτουσι καὶ τινὰ φιορίνια, καὶ οὕτω τὸ σεβασμῶ ἄξιον χαρτοφυλάκιον εἶνε ἐν τάξει.—Χρ! προσέθηκεν, ἐάν κανεὶς αἰσθηματίας τὸ ἀπώλεσε;

Χωρὶς νὰ τὸ ἐξαγάγῃ, ἤρχισε διὰ τῶν δακτύλων νὰ ἐξετάζῃ τί περιέχει. «Ἐξαιρετος χάρτης!

. . . καὶ ὅχι ὀλίγος. Λαμπρὸς, λαμπρὸς χάρτης. Πιθανῶς ἐρωτικά ἐπιστολά· θὰ τὰς ἀπώλεσεν ἐρωτόληπτός τις ὑπάλληλος. Ἀλλὰ πάλιν δὲν εἶνε τόσον μαλακὰ καὶ λεπταὶ ὡς ὁ χάρτης τῶν ἐπιστολῶν. Ὡ, ἐάν ἦσαν γραμμάρια ἐκατὸν, χιλίων φιορινίων—λοιπὸν, λοιπὸν; . . . τότε. . . τότε!» Αἱ σκέψεις του διεκόπησαν. Κατόπιν προσέθηκε μετὰ στενοχωρίας: «Τότε τὰ δίδω εἰς τὴν ἀρχήν».

Εἰς τὸ βάθος τῶν σκέψεων του ἦτο τι, ὅπερ τῷ ἐψιθύριζεν, ὅτι πιθανῶς δὲν θὰ τὰ ἔδιδε. «Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τίς τὰ ἀπώλεσε. Θὰ τὸ ἐξετάσωμεν. Καὶ τέλος, οὐδ' ἐγὼ ἀκόμη γνωρίζω τί ἰδίως περιέχει τὸ χαρτοφυλάκιον. Θὰ πράξω ὡς ἀρμόζει εἰς τίμιον ἄνθρωπον».

Οὕτω σκεπτόμενος ἔφθασεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἱατροῦ Βοζάκ. Ἐπειδὴ ὁ ἱατρὸς δὲν ἦτο πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριόν του, σημειώσας ἐπ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ σύζυγός του δεινῶς ἠσθένει, καὶ τὸν παρεκάλει τάχιστα νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ. Μετέπειτα διεσπινόμενος πρὸς τὴν πλατεῖαν τῆς νέας ἀγορᾶς· οὐδόλως ἐσκέφθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἔργον του· ἐπὶ τῆς καρδίας του ἐπεκάθητο ὡς καίων ἄνθρωκός τὸ χαρτοφυλάκιον.—«Θὰ εἶνε ὠραῖον, ἐάν ἐν τῷ χαρτοφυλάκιῳ εὕρισκονται μερικοὶ κακοὶ στίχοι, δι' ὧν οἱ νεαροὶ ποιηταὶ συνειθίζουσι νὰ βασανίζωσι τοὺς διευθυντάς τῶν ἐφημερίδων. Ἄ! . . . ποιηταὶ δὲν φέρουσι τοιαῦτα ὀγκῶδη χαρτοφυλάκια· καὶ ἐάν ἀστυνομικός τις ἀρχιφύλαξ ἀπώλεσεν αὐτοὺς—τοὺς χαρτολογαρισμούς. Τοῦτο θὰ ἦτο ὠραιότερον».

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦ περιπάτου, ἐρρίφθη ἐπὶ τινος καθίσματος, καὶ ἐκέπτετο:—«Ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τί περιέχει· τέλος ἐάν μὲ ἴδῃ τις, δὲν σημαίνει τίποτε. . . δὲν διαπράττω ἀτιμίαν. . . Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον χρήματα ἐντός. . . λοιπὸν, καὶ ἐάν ὑπῆρχον, οὐδένα θὰ ἐκπλήξῃ τοῦτο, ἐάν. . . λόγου χάριν ἐκληρονόμησα!» Κατόπιν ἔλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ τὸ ἠνοιξεν· οἱ ὀφθαλμοὶ του βυθισμένον ἐμεγεθύνοντο, καὶ ἤρχισε σχεδὸν μεγαλοφώνως νὰ ἀριθμῇ: «Ὡ, δύο, τρία. . .», ἡ ἀναπνοή του ἐγένετο βραυτέρα, καὶ ὅτε ἐτελείωσε τὴν ἀρίθμησην, μόλις ἠδυνήθη νὰ ψελλίσῃ μετὰ φωνῆς πνιγομένης: «δέκα τέσσαρες χιλιάδες ἐξακόσια δέκα πέντε φιορίνια!»

Τόσον πολλὰ χρήματα περιεῖχε τὸ χαρτοφυλάκιον—ἀπόδειξις ὅτι οὔτε ὑπὸ παντοπώλου, οὔτε ὑπὸ ἐρωτολήπτου ὑπαλλήλου, ἔτι ὀλιγώτερον ὑπὸ τινος ἀστυνομικοῦ ἀρχιφύλακος, καὶ ἡμιστὰ πάντων ὑπὸ νεαροῦ ποιητοῦ ἠδύνατο νὰ ἦτο χαμένος. Τώρα, φίλε Γάβρορ, ἀμέσως θὰ ἴδωμεν ἐάν εἶσαι χρηστὸς ἀνὴρ, ἢ ἐάν ἡ κατάστασις αὕτη σὲ κλονίζει, ὡς πολλοὺς θὰ ἐκλονίζεν, οἵτινες ἄλλως τε ἔχουσιν ἐξαιρετοὺς θεωρίας περὶ τοῦ βίου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἀπέναντι ἄλλων, καὶ διατηροῦσι ταύτας καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν των τόσον μόνον, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκτεθῶσιν εἰς ἰσχυρό-

τερον πειρασμόν. Τώρα ὀφείλεις ἀνεπιφυλάκτως νὰ διευθυνθῇς εἰς τὴν ἀρχήν, καὶ νὰ παραδώσῃς ἀπλῶς τὸ πολύτιμον εὐρημά σου· ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ σου κινεῖται ἡδὴ ὀλόκληρος στρατιὰ σοφιστικῶν σκέψεων, ὅπως νικήσῃ τὴν καλὴν σου καρδίαν.

Ἄχ, φίλε Γάβρορ, ἐνικήθης ἡδὴ!

—Τὸ πᾶν εἶνε ποῖος ἀπώλεσε τὸ χαρτοφυλάκιον, ἐσκέφθη ὁ Γάβρορ. Πτωχὸς ἄνθρωπος βέβαια ὅχι, —δέκα τέσσαρας χιλιάδας ἐξακόσια δέκα πέντε φιορίνια! Ὁραῖον ποσόν. Θὰ μὲ κα-
ταστήσῃ εὐτυχὴ καθ' ὅλον μου τὸν βίον.

Εὐχαρίστως θὰ ἐκράτει τὰ χρήματα, ἐάν εὕρισκεν εὐλογητὴν τινὰ αἰτίαν—πῶς ὅμως τοῦτο ἦτο δυνατόν! Ἐξηκολούθει σκεπτόμενος: «Καὶ πῶς! ἐάν ἦτο τὸ χαρτοφυλάκιον τοκογλύφου τινός! Ἄλλως τε ποῖος φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τόσον πολλὰ χρήματα παρὰ εἰς τοιοῦτος ἄνθρωπος, οὐτινος ὀλόκληρος ἡ ἀξία κεῖται ἐν τῷ περιεχομένῳ τοῦ θυλακίου του. Μπα, αὐτὸς ἔχει καὶ ἄλλα ἐν τῇ οἰκίᾳ του! Βεβαίως μόλις ἔλαβε τὰ χρήματα ταῦτα ἀπὸ τινος χρηστὴν οἰκογένειαν· πιθανῶς τὰ κεφάλαιον τῶν χρημάτων αὐτῶν νὰ τὸ εἰσέπραξεν ἡδὴ τρίς. Ὑπάρχουσι τοιοῦτοι φαῦλοι τοκογλύφοι. . . καὶ πρέπει νὰ φεισθῶ αὐτοὺς τοὺς ληστὰς; Δὲν τὸ κάμνω. Ἀναμφιβόλως μὲ ἐξέλεξεν ἡ Νέμεσις ὡς μέσον, καὶ δὲν εἶνε καλὸν νὰ μάχηται τις κατὰ τῆς τύχης. Δὲν θὰ τὰ κρατήσω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· ἀνήκουσιν εἰς τὴν μικρὰν Μαργίτ. Οἱ παῖδες ἐπὶ τέλους φροντίζουν καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν των; ἀλλὰ διὰ τὰ κοράσια πρέπει νὰ ἔχωμεν πολὺ μεγαλειτέρας φροντίδας. Θὰ ἀγοράσω μετοχὰς τοῦ ταμειστηρίου· τιμῶνται ἡδὴ 1500, μετὰ πέντε ἔτη θὰ ἀξίωσι 3000 φιορίνια—θὰ γένωσι τὸ ὅλον 30,000 φιορίνια· τότε θὰ μείνῃ κἄτι τι καὶ διὰ τὸν μικρὸν Γάβρορ· ὦ! εἶμαι εὐτυχὴς ἄνθρωπος!

Διῆλθε πρὸ τοῦ δημαρχείου, ὡς ἐάν μὴ ἦτο ὑπάλληλος, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ὡς τὸν κυρίως ἰδιοκτήτην τῆς χρηματικῆς ποσότητος. Δὲν εἶνε τίποτε εὐκολώτερον εἰς τὸν κόσμον, ἢ νὰ ἡσυχάζωμεν διὰ τὰς πλάνας μας, ἐν ὅσῳ αὐταὶ εἶνε συμφέρουσαι δι' ἡμᾶς. Χαίρων εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του.

—Ἦλθεν ὁ ἱατρὸς, Μαρία;

—Ὁχι, ἀλλὰ δὲν τὸν χρειάζομεθα πλέον· ἦτο μόνον στιγμιαία ἀδυναμία. Σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλωσύνην σου, ἀγαπητέ μου Γάβρορ». Καὶ προσέφερε τὰ χεῖλη της εἰς τὸν σύζυγον της, ὅς τις πυρετωδῶς τὰ ἐφίλησε.

Ὁ Γάβρορ ἔλαβεν ἐν σιγῇ, ἐρρίφθη ἐπὶ τινος ἀνακλιντροῦ, καὶ ἤρχισεν εὐθύμως νὰ καπνίζει.

—Διατί δὲν ἐκβάλλεις τὸ ἐπανωφόριόν σου Γάβρορ; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος μετὰ μικρὰν διακοπῇ.

—Εἶμαι πολὺ κουρασμένος, ἀργότερον.

Ὁ Γάβρορ ἤδη διὰ πρώτην φοράν ἐπὶ τῆς ζωῆς του ἐψεύσθη. Δὲν ἐξέβαλε τὸ ἐπανωφόριόν του, διότι εἶχε θέσει ἐν τῷ θυλακίῳ του τὸ χαρτοφυλάκιον μὲ τὰς δεκατέσσαρας χιλιάδας· τὸ ἐφύλαττεν ὡς ἐπτακέφαλος δράκων, καὶ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀποφασίσει ἂν ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ἀμέσως τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὴν σύζυγόν του. Ἀλλῶς τε οὐδέ ποτε μέχρι τῆς σήμερον τῇ ἀπέκρυψέ τι, καὶ αὕτη ἡ ἐμπιστοσύνη ἀπετέλει τὴν βάσιν τῆς οἰκιακῆς των εὐτυχίας. Ἐν τούτοις, ἂν πράξωμεν ἐν μόνον σφάλμα, κατόπιν ἀκολουθοῦσι πάντα τὰ ἄλλα. Μετέπειτα δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ εἴπῃ τινὰς ἀστείους ὑπαινιγμούς εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Μαρία, τί θὰ ἔλεγες, ἂν σοὶ ἠγόραζον ἐν ἐπανωφόριον ἐκ σαμουρίου ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο τῆς κυρίας Φέλλερ; (Ἡ κυρία Φέλλερ ἦτο ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ οἴκου ἐνθα κατῴκει ὁ Γάβρορ).

— Εἶνε τοῦτο δυνατόν; ἀπήντησεν ἡ Μαρία μειδιάσασα, ἥτις μόλις ἠδύνατο ν' ἀποκρύψῃ ὅτι πολὺ θὰ τὴν νῦχαρίσκει ἐν τοιοῦτον σαμουρίον.

— Ὅχι, τόσο ἀδύνατον, ὅσον σκέπτεσαι.

Ἐπῆλθε μικρὰ διακοπή. Ἐφύσα τὰ ἐκ καπνοῦ νέφη ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἄνθρωπος οὐτινος τὸ στῆθος ἦτο ἐξωγκωμένον ὑπὸ ἐγωϊστικοῦ αἰσθημάτων, καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου: — Καὶ τί θὰ ἔλεγες ἂν ἐνεγραφόμεθα συνδρομηταὶ δι' ὀλόκληρον τὸ ἔτος εἰς τὸ θέατρον;

Ἡ Μαρία ἐθεώρησε τοῦτο ὡς ἀστεῖσμον καὶ δὲν ἀπήντησε.

— Καὶ ἂν τὸ θέρος ἐπηγαίναμεν εἰς τὰ λουτρά; Ποῦ θὰ ἐπεθύμεις περισσότερο νὰ ὑπάγωμεν, ἀγαπητή μου, εἰς Στολιάκ, εἰς Φυρεδ ἢ εἰς Ροχίτς;

— Μὴ μοῦ λέγῃς, σὲ παρακαλῶ, τοιαύτας φλυαρίας!

Ὁ Γάβρορ παρετήρησε πυνούργως τὴν γυναῖκά του, ἔρριψε πέραξ του ἐν ἀξιοπρεπὲς βλέμμα, καὶ εἶπε μετ' ἐπιτιμητικοῦ ὕφους: — Ὑπάρχουσι φλυαρίαι, Μαρία, αἵτινες δὲν εἶνε καθ' ὀλοκληρίαν τοιαῦται, ὅπως τὰς νομίζουσι.

Ταύτην τὴν σοφὴν παρατήρησιν μόλις ἤκουσεν ἡ Μαρία, ἐπειδὴ ἔσπευδεν εἰς τὸ μαγειρεῖον ὅπως ἐτοιμάσῃ τὸ γεῦμα, διότι ἦτο ἤδη μεσημβρία.

Ὁ Γάβρορ ἐπωφελήθη τῆς στιγμῆς ταύτης, καὶ ἐξέβαλε τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐγκλείσας τὰ χρήματα εἰς τὸ γραφεῖόν του· δις καὶ τοὺς ἐξήτασε τὰς κλεῖδας ἂν εἶχον καλῶς, ὡς ἂν ἐφοβεῖτο ῥῆξιν τινὰ ὑπὸ ληστῶν. Ἡ ὑπηρετρία ἔστρωσε τὴν τράπεζαν, ἐν ᾧ ἡ Μαρία ἔφερε τὸν ζυμὸν. Ὁ Γάβρορ μόλις ἤγγισε τὸ πινάκιον· τὸ συμβεβηκὸς τῆς πρώτης τὸν εἶχεν ἐξ ὀλοκληροῦ χορηγῶν.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ φάγῃς ἀπ' αὐτὸ τὸ λάχανον; εἶπεν ἡ σύζυγος, ὅτε ἡ ὑπηρετρία ἔθεσε δεύτερον πινάκιον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Βεβαίως! — καὶ εἰρωνικῶς ἐγέλασε διὰ τὴν προτροπὴν ταύτην, — διότι ἤδη μάλιστα, ἂν

ἤθελε, ἠδύνατο νὰ φάγῃ καὶ παλαμίδα τοῦ Ρήνου. Μετὰ κόπου ἐπερίμενε τὸ τέλος τοῦ γεύματος, καὶ ὅτε ἡ σύζυγος μετὰ τὸ σήκωμα τῆς τραπέζης ὑπῆγεν ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔτρεξεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔλαβε τὰ χρήματα, ἐφύρεσε τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ὥρμησε νὰ ἐξέλθῃ.

— Καὶ δὲν θὰ φιλήσῃς τὰ μικρά; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος ἐπιτιμῶσα.

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, Μαρία! καὶ τὰ ἐφίλησε. — Ἀλλ' ὅταν ἔχη τις τόσο πολλὰς ἐργασίας, προσέθεσεν ἀφηρημένως, εἰ καὶ τίποτε δὲν εἶχε νὰ πράξῃ.

Ἡ μορφή τοῦ Γάβρορ ἥστραπτεν, ὅταν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἐκινετο μεγάλη καὶ μεμετρημένα βήματα, ὡς κάτοχος δέκα τεσσάρων χιλιάδων καὶ τινων ἐκατοντάδων φιορινίων· ἐν συνειδήσει τῆς καταστάσεώς του, παρετήρει τὰ ἐκθέματα τῶν ἐμπόρων σκεπτόμενος πόσα τοιαῦτα ἠδύνατο ν' ἀγοράσῃ. Ἐπρεπεν ὅμως ν' ἀγοράσῃ τι, διότι τὸ πολὺ χρήμα δὲν ἄφινεν αὐτὸν ἥτυχον. Τὸ εὔρεσι σιγὰρ πρώτης ποιότητος πρὸς εἰκοσι πέντε κρεῖττάριον ἕκαστον· τὰ ἰδικὰ του σιγὰρ τῆς Κούβας δὲν εἶχον καλὸν ἄρωμα. Καὶ ὅμως πόσον καλὸν ἄρωμα ἀκόμη ἔως χθὲς εἶχον! Εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησιέστατον καπνοπωλεῖον, καὶ ἠγόρασε πέντε τοιαῦτα· τὰ ἐπλήρωσεν ὅχι ἐκ τῶν ἰδικῶν του χρημάτων, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἅτινα εὔρεν ἐν τῷ χαρτοφυλάκιῳ· παρετήρησε τὰ χρήματα ὡς νόμιμον ἰδιοκτησίαν του, καὶ οὐδόλως ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο δ' ἀληθῆς ἰδιοκτητῆς νὰ ἐμφανισθῇ ὀπισθεν, καὶ κτυπῶν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων νὰ τῷ εἴπῃ: «Κύριέ μου, τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου».

Ἐκάπνιζεν εἰς τὴν ὁδὸν μεθ' ἡδονῆς τὰ πολυτιμα σιγὰρ του, καὶ παρετήρει πέραξ, ὅπως πεισθῇ ποῖαν ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ ὁσμὴ τοῦ καπνοῦ, ὃν ἐφύσα ἐκ τῶν χειλέων, εἰς τοὺς λοιποὺς πτωχοὺς διαβάτας. Συνήντησε τινὰς γνωστούς του, καὶ ἐφάνη ἀρκετὰ φιλόφρων ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν χαιρετισμὸν των σχεδὸν ὅπως ἄλλοτε.

Κεκοπιανὼς εἰσῆλθεν εἰς τι καφενεῖον. Τώρα μόλις ἠσθάνθη ὅτι ἐπεθύμησέ τι· ἡ γλῶσσά του ἦτο ξηρὰ καὶ ἠσθάνετο δίψαν. Διέταξε μίαν λιμονάδαν, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκφυλλίζῃ τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης κειμένους ἐφημερίδας· τέλος ἐφθασεν εἰς τὰς εἰδήσεις ἡμερησίου τινὸς φύλλου. Αἰφνιδίως ἔγεινε καταπόρφυρος· ἡ ἐφημερίς ἔπεσε τῶν χειρῶν του, ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐφάνη ὅτι οὐδόλως ἠσθάνθη, ὅτε ὁ ὑπηρετῆς ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ τὸ διαταχθὲν ἀναψυκτικόν. Εἰς τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον πάλιν ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας, ἀνέγνωσε τὴν ἀκόλουθον εἰδήσιν:

«Χθὲς ἔσυρον ἐκ τοῦ Δουνάδεως τὸ πτωμα τοῦ Ἰγνατίου Σέμερ, γραμματέως τοῦ ἐμπορίου οἴκου Κομπέργκερ. Ὁ δυστυχὴς ἐπρόκειτο νὰ μεταφέρῃ τὸ ποσὸν ὀκτὼ χιλιάδων φιορινίων εἰς τι ταμειευτήριον ἐκτελῶν ὑπηρεσίαν

» τοῦ καταστήματός του, καὶ καθ' ὁδὸν τὰ ἀπώλεσε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὸ πάθημα, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐκατηγόρησαν αὐτὸν ἐπὶ »σφετερισμῷ, καὶ ὁ ἄνω ἐμπορικὸς οἶκος τὸν εἰσῆγαγεν εἰς δίκην. Κατέλιπε χήραν καὶ τρία τέκνα, ἐν ᾧ ὁ ἄτιμος εὔρετῆς τῶν χρημάτων πειθανῶς εἰς τι μέρος ἀκολασταίνει».

Μυρίαί σκέψεις ἐτάρασσον συγχρόνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Γάβρορ. Ὡς! ἂν δὲν ἀπώλεσε τὸ χαρτοφυλάκιον πλούσιός της τοκογλύφος, ἀλλὰ χρηστός πτωχὸς ὑπάλληλος, ὅστις εἶχε σύζυγον καὶ τέκνα, ἂν ἤδη ὀλόκληρος οἰκογένεια ὀδύρεται δι' ὅ,τι αὐτὸς πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἔχαιρε! Πῶς, ἂν ὁ ἀπολέσας ἤδη ἐρρίφθη εἰς τὸν Δούναβιν, ἢ ἂν ταύτην τὴν στιγμὴν γίνονται αἱ προετοιμασίαι τῆς ταφῆς του!

— Καὶ ὁ ἄτιμος εὔρετῆς ἀκολασταίνει, ἐπανάλαβεν ὁ Γάβρορ μηχανικῶς τὴν παρατήρησιν τῆς ἐφημερίδος. Ἐλάβε βραδέως τὸ σιγάρων ἐκ τοῦ στόματος καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. — Καὶ ἔκαμα ἤδη χρῆσιν τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν μοὶ ἀνήκει· δὲν ἐπραξα καλῶς.

Ἀπεσύρθη ὡς κακοῦργος εἰς τινα σκοτεινὴν γωνίαν, ἥτις ἐφωτίζετο μόνον ὑπὸ τινος παραθύρου βλέποντος εἰς τὴν αὐλήν, ἐκάθησεν εἰς τινα κενὴν τράπεζαν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκ δέρματος ἐλάφου βαλαντίου του ἐν φιορινίον, καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὸ μέγα χαρτοφυλάκιον. Τότε ἠσθάνθη ἐαυτὸν ὀλίγον ἡσυχώτερον.

— Ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ σκεφθῶ τὰ χεῖρονα ἐνδεχόμενα· καὶ μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ κρατήσω τὰ χρήματα καὶ ἂν πλούσιος ἄνθρωπος τὰ ἀπώλεσεν; Ὅχι, οὐδέποτε! Τότε πάλιν τῷ ἐψιθύρισε δαίμων τις: Μάλιστα σοὶ ἐπιτρέπεται!

Ἐπλήρωσε τὴν λιμονάδα καὶ ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ.

Ἐπὶ πολὺ περιεφύετο ἀσκόπως· ἐντὸς αὐτοῦ ἐμάχοντο δύο πνεύματα ἐπιζητοῦντα νὰ κατανικήσωσιν ἀμοιβαίως τοὺς λόγους καὶ συλλογισμούς των. Ἐν ᾧ ἀμφοτεταλαντεύετο, προσέβλεψεν ἐπὶ τινος τοιχοκολλημένης γνωστοποιήσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο γεγραμμένη μεγάλως γράμμασιν ἡ λέξις Ἀπωλέσθη. Ὁ Γάβρορ ἐδράξατο τοῦ χαρτοφυλάκιου. Τί ἀπώλεσθη; Ἀνέγνωσεν ἐν σπουδῇ. — Μπα, μόνον ἡ ἀπώλεια κυναρίου γνωστοποιεῖται.

— Βεβαίως εἶμαι πολὺ γελοῖος, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ἐβάδισε πορρωτέρω, καὶ ἐφθασε πρὸ τῆς πλατείας τοῦ δημαρχείου. Ἐσκέφθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὅπως καταθέσῃ τὰ χρήματα, καὶ οὕτω ἄπαξ διὰ παντός νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὅλης βαρύνου του. Ἡ ὥρα εἶχεν ἀρκετὰ παρέλθει, καὶ ὁ διεσυντῆς πιθανῶς δὲν θὰ ἦτο εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔπειτα ἤθελε καὶ νὰ παρατείνῃ τὴν ὑπόθεσιν. Τῷ ἦτο δύσκολον νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἐκ σαμουρίου ἐπανωφορίου τῆς συζύγου του, τοῦ θεάτρου, τῶν λουτρῶν Στολιάκ, χωρὶς νὰ μνημονεύ-

σωμεν καὶ τὰς ἐπικερδεῖς μετοχὰς τοῦ ταμειευτηρίου.

— Ἐὰν δὲν ἀνεγίνωσκον αὐτὴν τὴν ἀθλίαν ἐφημερίδα, ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν. Ἀλλὰ καλὰ, πολὺ καλὰ, δυνατόν νὰ τὰ ἀπώλεσε πτωχὸς τις μεσίτης, εἰς ἀναμφιβόλως τίμιος ἄνθρωπος, διότι ἄλλως δὲν θὰ τῷ ἐνεπιστεύοντο τόσον πολλὰ χρήματα.

Ὅτε ὁ Γάβρορ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἠσθάνθη ἐαυτὸν τελείως δυστυχῇ. Δεκάκις ἐν τῷ μεταξὺ ἀπεφάσισε νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸ εὔρημα, καὶ ἐνδεκάκις εὔρε λόγους, οἵτινες τὸν ἤγον εἰς ἐναντίας σκέψεις. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἐρρίφθη τεταραγμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— Καὶ δὲν ἀφαιρῶς τὸ ἐπανωφόριόν σου; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος του.

— Σὲ παρακαλῶ, ἄφες με ἥτυχον μὲ τὸ ἐπανωφόριόν σου!

Ἡ Μαρία παρετήρησεν ἐκπληκτος τὸν σύζυγόν της· οὐδέποτε τὸν εἶδε εἰς τόσο παρωξυσμένην ψυχικὴν κατάστασιν.

Ἦτο καταπόρφυρος· ἐνεκὲν τοῦ προξυσμοῦ.

— Γάβρορ μου, κάτι σοὶ συμβαίνει, εἶπεν ἡπίως ἡ γυνή. Ἄφες με νὰ ἐγγίσω τὸ μέτωπόν σου. Θεέ μου, πῶς καίει! Λοιπὸν πρέπει νὰ στείλω διὰ τὸν Βοζάκ.

— Ὅχι, Μαρία, μὴ τὸ κάμῃς, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, ἐξεστάθην εἰς τὸ γραφεῖον, μίαν ὀκτάρεστον ἐργασίαν· ἐντὸς ὀλίγου θὰ μοῦ περάσῃ.

— Τότε νὰ σοὺ κάμω μίαν λιμονάδαν;

— Εὐχαριστῶ, πρὸ ὀλίγου ἔπιον.

— Ποῦ; εἰς τὸ γραφεῖον;

— Ὅχι, εἰς τὸ καφενεῖον.

— Πῶς! ὑπῆγες καὶ εἰς τὸ καφενεῖον;

— Ναι, ναί... ἤμην ἐκεῖ... Σὲ παρακαλῶ,

Μαρία, εἶμαι κουρασμένος!

Ἡ Μαρία ἠσθάνθη ὅτι ἠνώχλει τὸν σύζυγόν της, καὶ ἀπεσύρθη περίλυπος εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, ἐνθα ἦσαν τὰ τέκνα της. Λυπηρὰ προαίσθησις συνεκίνησε τὴν καρδίαν της, ὅτι δηλαδὴ ἡ οἰκιστὴ των εὐτυχία εὐρίσκετο εἰς τὴν καταστροφὴν της.

— Καὶ δὲν ἐφίλησε τὰ μικρά, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἀλύτως ἔχουσα. Οὐδέποτε παρέλειπε τοῦτο, ὅταν ἐπανάρχετο εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἀπ' ἐναντίας πόσον καλὴν διάθεσιν εἶχε τὴν πρώην, ἠστυεύετο περὶ ἐπανωφορίου καὶ θεάτρου.

Ὁ Γάβρορ ἀφῆθη ὅλως εἰς τοὺς συλλογισμούς του· ἐν τῇ κεφαλῇ του ἐκυκλοφόρει ὀλόκληρος σειρά δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων. Πρὸς στιγμὴν ἔθεώρει ἐαυτὸν ὡς πολὺ χρηστὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν τύπτει ἡ συνειδήσις διὰ τὴν εὐτυχίαν του, ἀμέσως δὲ κατόπιν δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ συγχωρήσῃ εἰς ἐαυτὸν τὴν προτέραν ἀμέλειαν.

— Καὶ ἂν παραδώσω τὰ χρήματα, ὁ ἀπολέσας θὰ μοὶ δώσῃ διακόσια ἕως τριακόσια φιορίνια; Ἀθλιότης! Τέλος δὲν δέχομαι ἐλεημοσύνην.

ἦτο ὅλως λεία τῆς ἀμνηστίας του.

Ὅτε ἀπεμακρύνθη ἡ σύζυγός του, ἐκλείδωσε πάλιν τὰ χρήματα εἰς τὸ γραφεῖον, ἐξέβλεψε δυσθύμως τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ τὸ ἔριψεν ἐπὶ τινος καθίσματος, κειμένου εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου. Ἐλάβεν ἐν βιβλίον ὅπως ἀναγνώσῃ, ἀλλὰ τὰ λευκὰ φύλλα δὲν ἐπέσυρον τὴν προσοχήν του ὅσον τὸ γραφεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερικῆς του διαμάχης. Χιλιάδες καὶ ἑκατοντάδες χαρτονομισμάτων ἔπταντο πρὸ αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐγνώριζεν ἕαν τὸ βιβλίον, ὅπερ ἐκράτει, ἦτο μυθιστορία τις ἢ νομικὸν ἔργον.

Ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἔφθασεν. Ὁ Γάβρος ἔφαγεν ὀλιγώτερον τῆς μεσημβρίας.

— Εἶσαι ἀδιάθετος, ἀγαπητέ μου, μὰ τὴν μοῦ τὸ κρύπτεις, εἶπεν ἡ σύζυγός.

— Εἶμαι κατὰκοπος· ἐπιθυμῶ ἀμέσως νὰ κατακλιθῶ, καὶ αὐριον πρῶτὸν δὲν θὰ ἔχω τίποτε!

Καὶ πραγματικῶς ἀπεσύρθη ὁ Γάβρος εἰς τὴν κλίνην του, ἐν ᾧ ἡ σύζυγός του ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον ὅπως διατάξῃ τι, καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν τοῖχον, ἵνα ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην ἐρώτησιν τῆς γυναικὸς του. Ἡθέλησε πάλιν νὰ σκεφθῇ· ἀλλ' ὅμως οἱ τόσον συχνὰ ἐπαναληφθέντες στοχασμοὶ ἀπώλεσαν τὸ θέλητρον των, καὶ ἡ ἀπνυδῆκυα φαντασία του δὲν ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ πλέον τόσον ζωηρῶς τὴν ὄψιν τοῦ αὐτόχειρος οἰκογενειάρχου· νωθρότης τὸν ἐκυρίευσεν· ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ· ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης ἀκίνητος ὡς νεκρός.

Καὶ ἡ Μαρία ἀπεσύρθη ὅπως κατακλιθῇ· ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ παρεμόνευεν ἕαν ὁ Γάβρος ἦτο ἀκόμῃ ἔξυπνος. Διήλθον δύο ὥραι, ἕως ὅτου μετὰ πολλοῦς ἀγῶνας ἐκοιμήθη.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἐψέλλισεν ἡ μικρὰ χαρίζεσσα γυνή, καὶ προσεπάθησε νὰ ἀποκοιμηθῇ. Ἀλλ' ὁ Γάβρος ἤρχισεν αἰφνης νὰ ὀνειρεύηται:—Χίλια... δύο χιλιάδες... δέκα τέσσαρες χιλιάδες... μετοχαί... Μαργίτ... κρατήσατέ τον... τώρα πηδᾷ... ἰδοὺ ἡ γέφυρα... χά, χά, χά! Βέβαια τὰ ἔχασεν εἰς τὸ χαρτοπαίγιον... Θὰ τὰ δώσω... ναι, γελοῖον—δὲν τὰ δίδω... σιγάρα...

— Θεέ μου! τί νὰ ὀνειρεύεται, εἶπε καθ' ἑαυτὴν πεφοβισμένη ἡ γυνή, καὶ ἔσυρε τὸ κεντημένον σκέπασμα σχεδὸν ἐφ' ὅλου τοῦ προσώπου της.

Τέλος ἀνεστέναι βεβαίως ὁ Γάβρος, καὶ τότε τὰ πάντα ἡσύχασαν ἐν τῷ δωματίῳ. Ἀμέσως κατόπιν ἐκοιμήθη καὶ ἡ Μαρία.

Μόλις ἐχάραξε καὶ ἦδη ὁ Γάβρος ἦτο ἔξυπνος. Αἱ χθεςιναὶ ἰδέαι ἐτάρασσον τὴν κεφαλὴν του μετὰ διπλῆς βίας. Ἐσηκώθη ταχέως, ἐνεδύθη καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἀφῆσας μόνον κοιμωμένην τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του. Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλαβε τὰ χρήματα, καὶ ὅπως ἐκολώτερον τὰ φέρῃ, ἐφόρεσε πάλιν τὸ ἐπανωφό-

ριόν του. Μετέπειτα ἐρρίφθη εἰς τι καθίσμα σκεπτόμενος νὰ λάβῃ μίαν ὀριστικὴν ἀπόφασιν· ἡ παράφρων αὕτη κατὰστασις δὲν ἔπρεπε νὰ διαρκέσῃ περισσότερον.

Ἀργότερον ἐξύπνησε καὶ ἡ Μαρία. Τὸ πρῶτον βλέμμα της ἀνεζήτησε τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' οὗτος εἶχε γείνει ἄφαντος. Ἐπέριψεν ἐν σπουδῇ τὴν οἰκικὴν της ἐνδυμασίαν, καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της. Ὁ Γάβρος ἡσύχαζε μᾶλλον κατακείμενος ἢ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου· αἱ χεῖρές του ἐκρέμαντο νωχελῶς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ καθίσματος, ἡ κεφαλὴ του ἐκλινε πρὸς τὰ κάτω, καὶ σπασμωδῶς παρητήρει ὡς ἀπεγνωσμένος εἰς τι σπμειον. Ἡ γυνή του σπουδαίως ἐφοβήθη. Ἐπὶ ἐφόρει τὸ ἐπανωφόριόν του· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ διατί· ἡ χθεςινὴ ἀποπομπὴ ἐνεφώλευε ἀκόμῃ εἰς τὴν καρδίαν της. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ὁ Γάβρος ἀνεπήδησεν ἐν τῷ ἅμα ἐκπληκτος καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρά του. Ἀλλὰ διὰ τούτου δὲν ὑψαρίστη ἡ Μαρία· ἔλαβε μὲ τὴν ἀριστεράν τὴν δεξιάν χεῖρα τοῦ συζύγου της, περιέβαλε τὸν λαιμόν του διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς, καὶ τὸν παρετήρει μὲ ἀλγυνὸν μειδίσμα τόσον πλησίον, ὥστε ἡ θερμὴ ἀναπνοή της ἐκτύπα τὸ πρόσωπόν του. — Γάβρο, καὶ τί ἔχεις, καὶ δὲν μὲ ἐμπιστεύεσαι. Δὲν εἶμαι πάντοτε ἡ καλὴ καὶ πιστὴ σύζυγός σου; Ἐὰν σοὶ συνέβη δυστύχημά τι εἰπέ μοι αὐτὸ, θέλω νὰ τὸ συμμερισθῶ μετὰ σοῦ.

Ὁ Γάβρος συνεκινήθη καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔρρευσαν δάκρυα. Ἐξέφυγε τρυφερῶς τοῦ βραχίονος τῆς συζύγου του καὶ ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς χειρὸς της θερμὸν φίλημα.

— Ἐβλεπες τὴν νύκτα κακὰ ὄνειρα, δὲν εἶνε ἀλήθεια; εἶπεν οἰκείως ἡ γυνὴ ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς ἐπανειλημμένης τρυφερότητος τοῦ Γάβρου. Ἐφαντάζεσθαι χρήματα, γεφύρας, καὶ δὲν εἴξεύρω τί ἄλλο ἀκόμῃ.

— Ἐντελὴς παραφροσύνη, ἐψιθύρισε ὁ Γάβρος καθ' ἑαυτόν.

— Ὅτι καὶ σὲ λυπεῖ, εἶνε βέβαιον· εἰπέ μοι λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σὲ λυπεῖ καὶ ποῦ ἔγκειται τὸ κακόν!

Ὁ Γάβρος ἐκάθησε πάλιν ἀνασηκώσας τὸ ἐπανωφόριόν του.

— Λοιπὸν ποῦ ἔγκειται τὸ κακόν;

— Ἐδῶ! ἀπήντησε, καὶ ἤγγισε διὰ τῶν χειρῶν τὸ χαρτοφυλάκιον.

Ἡ Μαρία ἐνόμισεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἐδείκνυε τὴν καρδίαν του· ἴσως ἡγάπησεν ἄλλην. Τῇ ἐφάνη ὅτι ἐνέπηξαν ἄκανθαν εἰς τὸ στῆθος της, διότι τοιαύτη ὑπόνοια οὐδόλως μέχρι τοῦδε τὴν εἶχε θλίψει. Ἐκλινε τὴν κεφαλὴν της καὶ εἶπεν ἄνευ μεμψιμοιρίας—Ναὶ, ἐὰν ἀγαπᾷς ἄλλην, τότε δὲν δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω. Σοὶ τὸ συγγνώμῃ, Γάβρο.

Τοῦτο ἦτο πᾶρα πολὺ διὰ τὸν Γάβρο. Τί; Αὐ-

τὸς νὰ ἀγαπήσῃ ἄλλην παρὰ τὴν μικράν του Μαρίαν; Δύναται λοιπὸν κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ τοιοῦτόν τι δι' αὐτόν; Ἀληθῶς εἶχε πράγματι καταπέσει ἕως ἐκεῖ; Ὡς τίγρις ἀνεπήδησε. «Ἐλεεινότης!»—ἀνέκραξεν, ἔσυρε τὸ χαρτοφυλάκιον ἐκ τοῦ θυλακίου του, καὶ τὸ ἐσφενδόνησε τόσον ἰσχυρῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, ὥστε τὰ χαρτονομίσματα διεσπάρησαν ἐντὸς αὐτοῦ.

— Μέγιστε Θεέ! ἀνέκραξεν ἡ σύζυγός του, ἥτις οὐδὲν ἐνόησεν ἐξ ὅλης τῆς σκηνης, ἐπὶ τῇ θεᾷ τόσων χρημάτων.

— Ἰδοὺ αὐτὸ εἶνε! Τοῦτο ἦτο! εἶπεν ὁ Γάβρος κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ πηγαινοερχόμενος μὲ δρμήν.

— Πόθεν ἔχεις αὐτὰ τὰ χρήματα, Γάβρο; Εἰπέ μοι δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Χθὲς τὰ εὔρον, Μαρία, χθὲς τὰ εὔρον.

— Δόξα τῷ Θεῷ! καὶ σχεδὸν ἐλιποθύμησε.

— Χθὲς τὰ εὔρον, ὅταν ὑπήγαινον εἰς τὸν Βοζάκ, καὶ ἔκτοτε εἶμαι δυστυχὴς, Μαρία. Τί πρέπει νὰ τὰ κάμω; Τί πρέπει νὰ τὰ κάμω;

— Νὰ τὰ καταθέσῃς εἰς τὸ δημαρχεῖον!

— Εἶσαι ἄγγελος. Ἐχεις δίκαιον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπὶ στιγμὴν νὰ ὀκνήσω! Ἐλα εἰς τὴν καρδίαν μου, μικρὰ μου! Καὶ ἠδυνήθης νὰ πιστεύσῃς ὅτι ἐκτὸς σοῦ ἠδυνάμην ν' ἀγαπήσω ἄλλην, δὲν γνωρίζεις τὴν ἀξίαν σου, Μαρία! Πόσον μικρὸς εἶμαι συγκρινόμενος πρὸς σέ!

Ἡ Μαρία ἐγέλασεν ἰσχυρῶς.

— Ἀλλὰ τώρα θὰ σοὶ φέρω τὸ πρόγευμα· δὲν ἔφαγες τίποτε ὀλόκληρον τὴν χθεςινὴν ἡμέραν.

— Ναί, ναί, νὰ φάγωμεν, ἀπήντησεν ὁ Γάβρος. Ἐκτύπησεν εἰς τὴν θύραν. Ὁ ἱατρὸς Βοζάκ εἰσῆλθε.

— Λοιπὸν ποῖος εἶνε ἀσθενής;

— Οὐδεὶς, ἀπήντησεν ἡ Μαρία· ἀλλὰ παρατηρήσατε ἐδῶ τί εὔρεν ὁ Γάβρος ἐν ᾧ ἤρχετο πρὸς ὑμᾶς, ἕνα σωρὸν χρημάτων!

Διὰ τῶν λόγων τούτων ἔθεσε τέλος εἰς πάντα περαιτέρω δισταγμόν.

* *

Ὁ Γάβρος ἔφερε τὰ χρήματα εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον, ὡς τις ἐπιτελέσας εὐγενὴ πράξιν.

— Ὁ ἰδιοκτῆτης ἀνήγγειλεν ἤδη τὴν ἀπώλειαν, εἶπεν ὁ υπάλληλος, ὅτε παρελάμβανε τὰ χρήματα.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Γάβρος μετὰ περιεργείας.

— Ὁ τραπεζίτης Βάουμαν, πλουσιώτατος· εἶνε κάτοχος τριῶν ἑκατομμυρίων. Ἡδύνασθε νὰ κρατήσῃτε τὸ μικρὸν τοῦτο ποσὸν ἄνευ τύψεως συνειδότος. Οὐχ ἦτον ὅμως ὁ Βάουμαν θὰ δώσῃ ὑμῖν δείγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του.

— Δὲν δέχομαι τίποτε!

— Εἰς τοιαύτας περιστάσεις κατὰ τὴν γνώμην μου ἐξαρτᾶται τοῦτο ἐκ τοῦ τρόπου τῆς

δωρήσεως. Ἐξάπαντος, κύριε, εἰσθε χρηστότατος ἄνθρωπος· σὰς ἡγάπων πάντοτε, ἀπὸ τοῦδε θὰ σὰς ὑπολήπτωμαι περισσότερον.

Τὸ συμβεβηκὸς διηγεῖται ἐν τῷ κύκλῳ του μεγάλῃ ἐντύπωσιν, καὶ ἡ ἀξία τοῦ Γάβρου ὑψώθη πολὺ ἐν τῇ γνώμῃ τῶν περὶ αὐτόν. Μόνον ὁ πενθερὸς τοῦ Γάβρου, κύριος Χάμερ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ· ἀπέδειξεν ἐν ἐκτάσει, ὅτι διὰ τὸν Βάουμαν τόσα εἶνε αἱ δέκα τέσσαρες χιλιάδες καὶ τινες ἑκατοντάδες φιορινίων, ὡς νὰ ἔχανε δέκα τέσσαρα ἐξάρια. Μάλιστα δὲ δὲν ἐυστέλλετο καὶ δημοσίᾳ νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἐθεώρει τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Γάβρου ὡς περιττὴν αἰσθηματικότητα. Ὅμοια περίπου ἐσκέπτετο καὶ ὁ Γάβρος, ἐν τούτοις ὅμως ἀποκρούσας τὰς ἰδέας αὐτάς, ἔλεγε πρὸς ἑαυτόν—«Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ εἶνε ἐν πάσῃ περιπτώσει τίμιος· τὸ ποσὸν τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸ χάσῃ τις, οὐτινος ὀλόκληρος ἡ περιουσία ἀπετελεῖτο ἐξ αὐτοῦ».

— Εἶμαι περίεργος, ἔλεγε πάλιν ὁ κύριος Χάμερ, νὰ ἴδω ἕαν ἐν αὐτῷ τῷ Βάουμαν ὑπάρχει τι τὸ ἱπποτικόν. Παρῆλθον τέσσαρες ἡμέραι καὶ ἀκόμῃ τίποτε δὲν ἔπραξε. Φιλάργυρος, ἄχρηστος ἄνθρωπος!

Ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Γάβρου ἐπανῆλθεν ἡ προτέρα εὐτυχὴς ἡσυχία, καὶ τὸ παρελθὸν συμβεβηκὸς ἀπετέλει ἤδη πλέον τὸ ἀντικείμενον ψυχικῆς εὐθυμίας· τοιοῦτόν τι σπανίως συμβαίνει. Ἡ Μαρία συχνὰ ἐσκέπτετο τὸν Βάουμαν, ἕαν θὰ τοὺς ἐνεθυμεῖτο, ἐν τούτοις δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τι περὶ τούτου εἰς τὸν Γάβρο. Οὕτω παρῆλθον δέκα περίπου ἡμέραι, καὶ ἀμφοτέροι οἱ σύζυγοι ἐφλυάρουν εὐθύμως μετὰ τὸ γεῦμα, ὅτε υπάλληλος τοῦ σιδηροδρόμου εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Γάβρο ἐπιστολὴν τινα, καὶ ἀπεσύρθη χαιρετήσας μετὰ σεβασμοῦ. Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ἦτο τὸ ἑξῆς:

«Ἐντιμὲ κύριε!

» Ἡ Β... Ο... σιδηροδρομικὴ ἐταιρεία ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς σήμερον συνεζήτησε καὶ περὶ πλήρωσεως τῆς κενῆς θέσεως ἐνὸς νομικοῦ συμβούλου. Ἡ θέσις αὕτη ἀπαιτεῖ ἐκτὸς νομικῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ ἐκτακτὸν τιμὸτητα, καὶ θὰ ἐννοήσῃτε ἐκ τούτου ὅτι ἐπρότεινα ὑμᾶς διὰ τὴν θέσιν ταύτην. Ἡ πρότασίς μου ἐγένετο ἀποδεκτή. Ἡ θέσις αὕτη ἔχει μισθὸν ἐτήσιον μόνον ἐξ ἑξατάκτων φιορινίων, ἐν τούτοις θὰ αὐξηθῇ ἀναλόγως σὺν τῇ βαθμιαίᾳ ἐπεκτάσει τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Πολὺ θὰ χαρῶ ἕαν σήμερον ἢ αὐριον σὰς δεχθῶ, ὅπως διηγήσασθε διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν τούτοις σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ θεωρῆτε φίλον σας, καὶ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

»BAUMANN».

Ὁ Γάβρος καὶ ἡ Μαρία ἐναγκαλίσθησαν ἀλλήλους μετὰ δακρύων χαρᾶς.

Θά ἔμενον ἐπὶ πολλὸν χρόνον οὕτως ἐνηγκαλισμένοι καὶ ἄφρονι, ἐὰν μὴ ἐξύπνα ἢ μικρὰ Μαργίτ, ἢ ὅποια ἐκλαίει φοβερὰ ἐν τῇ κλίνῃ της. Ἡ μικρὰ εὐήθης ἠγνόει ὅτι ἡ στιγμή, ἥτις θά καθίστα καὶ αὐτὴν εὐτυχὴ καὶ ὅλον τὸν βίον της, μόλις εἶχε φθάσει. Δ. Α. Σ.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἀτμόπλοια καὶ σιδηρόδρομοι.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀτμομηχανῆς, ἥς ἡ χρῆσις μετεμόρφωσε τὰς νεωτέρας κοινωνίας, εἶναι ἡ ἱστορία τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν πολλῶν μεγάλων ἐφευρετῶν. Ἀπὸ τοῦ αἰολιπύλου τοῦ Ἀλεξανδρέως Ἡρώνας μέχρι τῶν ἰσχυρῶν μηχανῶν, αἵτινες κινοῦσι τὴν σήμερον τὰ ἀτμόπλοια καὶ τὰς σιδηροδρομικὰς ἀράδας, πόσαι χεῖρες εἰργάσθησαν τὸν σίδηρον, πόσοι ἐγκέφαλοι ἐμελέτησαν τὰς ἀλληλοδιαδόχους τελειοποιήσεις, τὰς συσχετιζούσας τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἡδὴ ἀρχὴν μετὰ τῶν παρόντων ἀποτελεσμάτων. Πόσοι ἐξοχοὶ ἐργάται προηγήθησαν τοῦ Οὐάττ καὶ τοῦ Στήβενσον! πόσοι διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν διηκολυναν τὰς ἐφευρέσεις τῶν μεγάλων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς μηχανοποιῶν!

Μεταξὺ αὐτῶν ἐκλέγομεν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἠγωνίσθησαν καὶ ἔπαθον, καὶ πρῶτον ἕνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ βίου του ἀναφέροντες τὸν Διονύσιον Παπῖνον, ἑνδοξον τῆς Γαλλίας τέκνον.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος, υἱὸς ἱατροῦ, γεννηθεὶς ἐν Blois τὴν 22 Αὐγούστου 1647, ἔμαθεν ἐν Παρισίοις τὴν ἱατρικὴν, ἀλλ' ἔχων ἑλκυστικὸν κλίσιον πρὸς τὰς πειραματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην μηχανικὴν, ἐγκατέλιπε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ, τῇ δὲ προστασίᾳ καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ Huygens ἠδυνήθη ν' ἀφιερῶθῃ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς ἀγαπητὰς αὐτοῦ μελέτας. Ὁ Παπῖνος συνειργάσθη μετὰ τοῦ διασήμεου φυσικοῦ καὶ ἀστρονόμου, καὶ ἀπέδειξε μετ' οὐπολὺ τὴν ἱκανότητά αὐτοῦ τελειοποιήσας τὴν ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος Guericke, δημάρχου τοῦ Μαγδεβούργου, ἄρτι ἐφευρεθεῖσαν νέαν πνευματικὴν ἀντλίαν. Τὰς πρώτας αὐτοῦ ταύτας δοκιμὰς κατέστησε γνωστὰς δημοσιεύσας πραγματείας (Νέον πείραμα ἐπὶ τοῦ κενοῦ), περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν.

Τὸ μέλλον ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸν νέον φυσικὸν ὑπὸ αἰσιωτάτους οἰωνούς. Οἱ ἐν Παρισίοις ἐπιστήμονες εἶχον αὐτὸν περὶ πολλοῦ, πάντες ὑπεδέχοντο αὐτὸν εὐνοϊκῶς, ἀλλ' ἐν τούτοις κατέλιπεν αἴφνης τοὺς Παρισίους καὶ μετέβη εἰς Λονδὶνον ἄνευ λόγου τινὸς γνωστοῦ, δικαιολογούντος τὴν αἰφνιδίαν αὐτοῦ ἀναχώρησιν.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος ἐφθασεν εἰς Λονδὶνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1676, καὶ ἐπεσκέφθη εὐθὺς τὸν Ροβέρτον Boyle θεμελιωτὴν τοῦ Ἀλνδίνου βασιλικοῦ Συλλόγου. Ὁ διάσημος

οὗτος ἐπιστήμων εἰργάζετο μακρὰν τῆς τύχης τῆς μεγαλοπρέπειας εἰς ἐν τῶν κτημάτων του, ὅπου εὐχαρίστως προσελάλει πάντας τοὺς περὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένους ἐγκρίτους ἄνδρας. Τὸν νέον Γάλλον φυσικὸν παρέλαβεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐπὶ τρία δὲ ἔτη συνειργάσθησαν καὶ ἐπεχείρησαν πλείστας ἐρεῖναις ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ζέοντος ὕδατος.

Ὁ Παπῖνος ἔλαβεν οὕτω ἀρρογίην νὰ ἐφεύρῃ τὸν χωνευτήρα, τὸν καὶ χύτταρ Παπῖνου καλούμενον, πρὶ ὀλίγου ἀναδειχθεὶς μέλος τῆς ἐν Λονδίῳ βασιλικῆς Ἑταιρίας (1681). Ἐν τῷ χωνευτῇ τούτῳ ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἡ ἀσφαλίστικα δίκλις, ἥτις κατέστη ἐν τῶν οὐσιωδῶν ὀργάνων τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἀλλὰ βεβαίως εἶχεν ἄστατον τὸν χαρακτήρα, καὶ ἠγάπα τὸν πλανήτην βίον, καθότι ὅτε ἐπαδὰφιλεύοντο ἡδὴ αὐτῷ αἱ τιμαὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, τῇ θετῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἐδέχθη ἀπερισκέπτως νὰ γίνῃ μέλος νέας τινὸς ἀκαδημίας ἐν Βενετίᾳ ἰδρυθείσης. Ὁ Παπῖνος ἔμεινε δὴ ἐν Ἰταλίᾳ καίτοι μεγάλης ἀπήλκυε φήμης, αἱ οἰκονομικαὶ αὐτοῦ περιστάσεις ἦσαν λίαν ἀκροσφαλεῖς, ὥστε μετ' οὐ πολὺ μετανόησας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ διαμονὴν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐπενόησε τὴν πρῶτην μηχανήν, ἥτις ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀνακάλυψιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητικῆς δυνάμεως. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν πίσιν τοῦ ἀέρος ὡς κινητικὴν δύναμιν, τῷ δὲ 1687 ὑπέβηκεν εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ βασιλικὴν Ἑταιρίαν πρότυπον μηχανήματος, σκοποῦντος τὴν μεταφοράν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν τῆς δυνάμεως τῶν ποταμῶν. Τὸ μηχανήμα τοῦτο κατήρτιζον δύο μεγάλοι κύλινδροι, ὧν τὰ ἔμβολα ἐκινούντο ὑπὸ καταβῆκτου. Τὰ ἔμβολα ταῦτα κινούμενα ἐκένουν ἀέρος μετὰλλινον σωλῆνα. Σχοινίον δεδεμένον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ ἐμβόλου μετέδιδε δύναμιν μεγάλην, ὥσπερ τὸ ἔμβολον ἐφέρετο βιάτως ἐντὸς τοῦ σωλῆνος διὰ τῆς πίσεως τοῦ ἀέρος. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀπετέλει κατ' ἀρχὴν τὸν μηχανισμόν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις εἰργάζετο πρὸ τινος χρόνου ἐν St Germain. Ἡ νέα μηχανή, κακῶς κατασκευασθεῖσα, παρήγαγε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Παπῖνος μεγάλως ἐθροιβήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης, εἰς χρηματικὴν δὲ εὐρισκόμενος ἀμηχανίαν, ἐνεθυμήθη τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἀνυπερέβλητον ἐμπόδιον ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν τῆς Γαλλίας ἥτις διαμαρτυρόμενος. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, ἀπαρνούμενος τὴν πίστιν του, ὡς συνεβούλευον αὐτῷ οἱ φίλοι του, ἀλλ' αἰσχυρόμενος νὰ γίνῃ ἐξωμότης, κατεδίκασεν ἑαυτὸν ἄνευ δισταγμοῦ εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν. Ὁ ἑκλέκτωρ τῆς Ἑσθης προέτεινεν αὐτῷ τότε ἔδραν τῶν μαθηματικῶν ἐν Μαγδούργῳ. Ὁ Παπῖνος ἐ-

δέχθη αὐτὴν καὶ μετέβη εἰς Γερμανίαν. Ἐπαναλαβὼν ἐκεῖ τὰ πειράματά του ἐπὶ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίσεως ὡς κινητικῆς δυνάμεως, ἤλπισε νὰ λύσῃ εὐκολώτερον τὸ ἐπασχολοῦν αὐτὸν μέγα πρόβλημα, κενῶν τὴν ἀντλίαν οὐχὶ διὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκρήξεως πυρίτιδος ὑπὸ τὸ ἔμβολον.

Τῷ 1688 κατεσκευάσε μηχανὴν τοιαύτην καὶ ταχέως ἀνεγνώρισε τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς. Τότε συνέλαβε τὴν τολμηρὰν καὶ νέαν ὁλως ἰδέαν τοῦ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν ἀτμὸν τοῦ ὕδατος, ὅπως κενώσῃ ἀέρος τὴν μηχανὴν ὑπὸ τὸ ἔμβολον. Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τῆς ἀτμομηχανῆς.

Αἱ μηχαναὶ, ἃς ἀλλεπαλλήλως κατεσκευάζον, ἦσαν βεβαίως ἀτελεῖς καὶ κατὰ πολλὰ ἐλαττωματικαί, οὐδ' ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ Παπῖνου. Πικραὶ ἐπικρίσεις καὶ ἀντιρροήσεις πολλαὶ ἀνεχαίτισαν τὰς ἐργασίας τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη παρήτησεν αὐτάς. Ἐδέησε νὰ παρευρεθῇ ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὰ πειράματα τοῦ Σαβερὴ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν ὁ Leibnitz, ὅπως ἐπιχειρήσῃ νέας δοκιμὰς. Ἐν ἔτει 1707 ἐδημοσίευσεν ἐν Φραγκφούρτῃ πόνημα ἐπιγραφόμενον Νέος τρόπος τοῦ ὑψοῦν τὸ ὕδωρ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ πυρὸς, ἐν ᾧ περιγράφει νέον σύστημα ἀτμομηχανῆς, ἣν κατασκευάσας ἐφήρμοσεν εἰς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐπιτυχῶς ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Φούλδα.

Συνεπεῖα διαφωνίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐπισήμων τινῶν προσώπων τοῦ Μαγδούργου, ὁ Παπῖνος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδείξῃ εἰς Λονδίνον τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀτμόπλοιο. Ἡ ἐξῆς ἐπιστολή, ἣν πρὸς τὸν Leibnitz ἔγραψεν, ἀκριβῶς ἀπεικονίζει τὴν θέσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Κάσσελ, 7 Ἰουλίου 1707.

«Κύριε, ἠξέστε ὅτι πρὸ πολλοῦ παραπονῶμαι ὡς ἔχων ἐνταῦθα πολλοὺς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους. Ὑπέμενον ὅμως μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ ἀπὸ τινος χρόνου τοσαῦτα ὑπέστην ἐκ τῆς ἐχθρας αὐτῶν, ὥστε παράτολμον θεωρῶ νὰ μένω ἐπὶ πλέον ἐκτεθειμένος εἰς τοιοῦτους κινδύνους. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἤθελον τύχει δικαιοσύνης ἐνάγων αὐτοὺς εἰς δίκην, ἀλλ' ἀπησχόλησα ἡδὴ ὑπὲρ τὸ δέον τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα διὰ τῶν μικρῶν μου υποθέσεων, καὶ καλλίτερον νομίζω νὰ ὑποχωρήσω μᾶλλον ἢ νὰ ἀναγκάζωμαι νὰ ἐνοχλῶ ἀδικοῦτως τὸν μέγαν τοῦτον ἡγεμόνα. Ἀπηύθυνα λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἀναφορὰν, ἐξαιτούμενος νὰ μοι ἐπιτρέψῃ νὰ μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναχωρήσω εἰς Ἀγγλίαν ἢ Ὑψηλότης του συνήνεσεν εἰς τοῦτο μετὰ τρόπου μαρτυροῦντος ὅτι ἔχει πρὸς ἐμὲ εὖνοιαν πλείονα ἢ ὅσης εἶμαι ἄξιος.

»Εἰς τῶν λόγων, οὓς ἐν τῇ ἀναφορᾷ μου ἀναφέρω, εἶναι ὅτι σπουδαιότατον θεωρῶ ἡ δοκιμὴ τοῦ πλοίου μου νὰ γίνῃ ἐντὸς λιμένος ἔχοντος, ὁ ὡς τοῦ Λονδίνου, ἱκανὸν βάθος, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ νέα ἐφεύρεσίς μου, διὰ τῆς ὁ-

ποίας δύο ἄνδρες θά φέρωσι περισσότερον ἀποτέλεσμα ἢ ἑκατοντάδες κωπηλατῶν. Καὶ τῶνόντι, σκοπὸν ἔχω νὰ πλεύσω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πλοίου, περὶ οὗ ὠμίλησα ὑμῖν ἄλλοτε, θέλει δὲ τότε πεισθῇ εὐθὺς τὸ κοινὸν ὅτι κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο εὐκολὸν εἶναι νὰ κατασκευασθῶσι καὶ ἄλλα, εἰς ἃ θά ἐφαρμοσθῇ εὐκολώτατα ἢ διὰ τοῦ πυρὸς μηχανή. Ἀλλ' ὑπάρχει δυσκολία τις τὰ πλοῖα τοῦ Κάσσελ δὲν πλέουσιν εἰς Βρέμην, ὥστε ἀφοῦ φθάσωσιν εἰς Μούνδεν, τὰ ἐμπροσθέντα τοῦ Κάσσελ μεταβιβάζονται ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τῶν εἰς Βρέμην καταπλεόντων πλοίων. Ταῦτα μὲ ἐβεβαίωσε λεμβοῦχος τοῦ Μούνδεν, ὅστις μοι εἶπε πρὸς τούτοις ὅτι χρειάζεται ῥητὴ ἀδεία ὅπως διαβῇ πλοῖον ἀπὸ τῆς Φούλδα εἰς τὸν Βέζερ. Ὡς ἐκ τούτου ἀπεφάσισα, κύριε, νὰ λάβω τὴν τόλμην νὰ προστρέξω εἰς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἰδιαιτέρα καὶ ἄνευ τινὸς συνεπείας διὰ τὸ ἐμπόριον, εἶμαι βέβαιος ὅτι θά λάβητε τὴν καλωσύνην νὰ μοι προμηθεύσῃτε τὴν ἀπαιτούμενην ἀδειαν, ὅπως τὸ πλοῖόν μου διαπλεύσῃ εἰς Μούνδεν, καθόσον μάλιστα μοι εἶπετε ἡδὴ πόσα ἐλπίζετε ἐκ τῆς πυροκινήτου μηχανῆς.

» Δ. ΠΑΠΙΝΟΣ.

Ἄρα λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ Leibnitz προσεπάθησε νὰ λάβῃ τὴν ζητούμενην ἀδειαν παρὰ τοῦ ἐκλέκτορος τοῦ Ἀνοβέρου, ἀλλὰ, καίτοι ἡ ἐπιβρόχῃ αὐτοῦ ἦτο μεγάλη, ἀπέτυχεν ὅμως ἐντελῶς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Παπῖνος ἐδοκίμαζε τὸ πυροκίνητον πλοῖον, οὗ τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν θαυμάσια. «Ἡ δύναμις τοῦ βεύματος ἦτο τοσοῦτον μικρὰ ἀναλόγως πρὸς τὴν δύναμιν τῆς μηχανῆς μου, γράφει ἐν δευτέρᾳ πρὸς τὸν Leibnitz ἐπιστολῇ, ὥστε δύσκολον ἦτο νὰ διακρίνη τις ἐὰν ἐπροχώρει ταχύτερον καταπλέον ἢ ἀναπλέον». Ὁ ἐφευρέτης ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιβιβάσθῃ μετ' ὀλίγον μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ὅτε ἔμαθεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Μούνδεν ἀπηγόρευον τὴν διάβασιν αὐτοῦ. «Κινδυνεύω, λέγει, μετὰ τόσους κόπους καὶ δαπάνας, ἃς πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου τούτου κατέβαλον, νὰ ἀναγκασθῶ νὰ παραιτήσω αὐτὸ, καὶ νὰ στερῶ τὸ κοινὸν τῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα ἠδυνάμην θείᾳ συνάρσει νὰ παρέξω αὐτῷ διὰ τοῦ μέσου τούτου. Θά παρηγορηθῶ ὅμως βλέπων ὅτι δὲν εἶναι σφάλμα ἐμὸν, καθότι οὐδέποτε ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι τοιοῦτος σκοπὸς ἐπέπρωτο νὰ ναυαγήσῃ δι' ἐλλείψιν ἀδείας».

Μετὰ τινῶν ἡμερῶν ματαίως ἐνεργείας, ὁ Παπῖνος ἀπελπισθεὶς ἠθέλησε νὰ διαβῇ ἄνευ ἀδείας. Τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1707 ἐπιβιβάσας ἐπὶ τοῦ πλοίου του ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, συνιστάμενα εἰς ὀλίγα ἐνδύματα καὶ εὐτελῆ οἰκίαν σκεύη, πρὸς δὲ καὶ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του, ἀνεχώρησε καὶ ἐπλεύσεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, κύριος τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ἀνέμων. Ἐντὸς μικροῦ φθάνει παρὰ τὸ Ἀλχ εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Βέζερ.

Ἄλλ' ἐκεῖ ἄρχεται ἡ δικαιοδοσία τοῦ σωματίου τῶν λεμβούχων. Οὗτοι εἰδοποιούσιν ἐν σπουδῇ τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστικοῦ σώματος (bail-lage), ὅστις τρέχει καὶ ὑπὸ περιεργείας κινούμενος ἐπισκέπτεται τὸ πλοῖον τοῦ Διονυσίου Παπίνου ζητῶν νὰ ἐξηγηθῇ αὐτῷ ἡ παράδοξος μικρὰ μηχανή, διὰ τῆς ὁποίας τὰ πλοῖα κινεῦνται ἄνευ ἰσῶν καὶ ἰσίων, ἀλλὰ δειλὸς ὢν καὶ προφυλακτικὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀποσύρεται ταχέως μὴ τολμῶν νὰ προστατεύσῃ τὸν ἐφευρέτην. Τὴν ἐπαύριον ὁ Παπῖνος βλέπει ἐρχομένους πολυαριθμούς λεμβούχους τοῦ σωματίου, οἵτινες ἀγγέλλουσιν αὐτῷ ὅτι τὸ πλοῖόν του, καθὼς ἄνευ ἀδείας πλεῦσαν, ἀνῆκει τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτοὺς δυνάμει τῶν προνομίων των, καὶ ὅτι θὰ ἀνασύρῳσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ θὰ πωλήσωσι τὰ συντρίμματά του. Ὁ Παπῖνος ἔξω ἑαυτοῦ διαμαρτύρεται, ἀλλ' εἶναι εἰς ἐναντίον πολλῶν. Μάτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν κατοίκων τῶν προστατειῶν τοῦ Λόχ' οἱ λεμβούχοι ἵνα μὴ στερηθῶσι τὴν λείαν των, ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τὸ πλοῖον, καὶ συντρίβουσιν αὐτὸ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀτυχοῦς γέροντος.

Οὕτως ἐξετελέσθη ἡ βάρβαρος ἐκείνη πράξις, ἥτις ἀνάβηλθ' ἐπὶ μίαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα τὴν ἀτμοπλοῖαν, μετέβαλεν ἱσως τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν.

Μετά τινα χρόνον εὐρίσκωμεν ἐν Λονδίνῳ τὸν Διονύσιον Παπῖνον ἀδύνατον καὶ πάσχοντα. Ὁ παλαιὸς του φίλος Ῥοβέρτος Boyle εἶχεν ἀποθάνει, τὰ νέα μέλη τῆς βασιλικῆς ἐταιρίας μόλις τὸν ἐγνώριζον. Ὁ γέροντ' ἐνθυμεῖται εἰσέτι τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὁ περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐπικρατήσας θρησκευτικὸς φανατισμὸς τὸν ἠνάγκασε ν' ἀπέχῃ τῆς Γαλλίας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁ ἐφευρέτης ἔζησεν ἐξ εὐτελοῦς μισθοῦ, ὃν ἐχορήγει αὐτῷ ἡ βασιλικὴ ἐταιρία, οὐδέποτε δὲ ἠδυνήθη ἕνεκα τῆς πενίας του νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ πειράματά του ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. «Ἀναγκάζομαι τώρα, λέγει ἐν τινι ἐπιστολῇ, νὰ καταθέσω τὰς μηχανάς μου εἰς γωνίαν τῆς πτωχικῆς μου οἰκίας».

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος ἔφθασεν εἰς ἔσχατον γῆρας, ἀλλὰ τοσούτῳ μᾶλλον ἐνδεής, καθόσον εἶχε πολυμελὴ οἰκογένειαν. Ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου του δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ.

Τῷ 1784, ἥτοι ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, νέαι ἐγένοντο ἀπόπειραι ἀτμοπλοΐας. Μὴ λησμονώμεν δὲ καὶ τὴν πρὸ τούτου γενομένην ἀξιοσημείωτον ἀπόπειραν τοῦ Γάλλου μαρμηροῦ de Jouffroy δοκιμάσαντος ἐν Λυὼν ἐπὶ τῆς Σάονης τὴν 15 Ἰουλίου 1783 ἀτμοπλοῖον ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέν. Καίτοι ἐπιτυχὼν εἰς τὴν δοκιμὴν του ταύτην, ὁ Jouffroy ἀπεκρούσθη πανταχοῦ, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπιχείρησίν του.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΡ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πρὸ τινων ἡμερῶν, μὲ τὸ πρῶτον ψῦχος, ὁ ἱατρὸς Μ** προσκαλεῖται εἰς τῆς Κ^ας Α... τις ὑποφέρει ἀπὸ σφοδρὸν πονοκέφαλον.

Μόλις εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀσθενούς, ὁ ἱατρὸς παρατηρεῖ εἰς τὴν γωνίαν μεγάλην ἀμερικανικὴν θερμάστραν.

— Καμμία ἀμφισβολία, Κυρία, λέγει ἀμέσως, αὐτὴ ἡ θερμάστρα κάμνει ὅλον τὸ κακόν. Γρηγόρα, σηκώσατέ τὴν ἀπ' ἐκεῖ· κινδυνεύει ἡ ζωὴ σας.

— Ἀλλὰ μοῦ κοστίζει ἑκατὸν φράγκα, ἱατρί. Ἐκατὸν φράγκα ἔς τὸν ἀέρα!

— Λοιπὸν, Κυρία, λέγει ὁ ἱατρὸς μειδιῶν, σὰς προτείνω μίαν συμφωνίαν· ἀγοράζω τὴν θερμάστραν διὰ εἰκοσιπέντε φράγκα. Ὅθ' εὖρω καμμία γωνία νὰ τὴν βάλω.

Ἡ κυρία συναινεί.

Μετά τινας ἡμέρας, ἔχουσα ἀνάγκην νὰ μετακινήσῃ, μεταβαίνει νὰ ἴδῃ οἰκίαν τινά. Εἰς δὲ τὸ πρῶτον δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτεται, βλέπει τὴν θερμάστραν.

— Τίς κατοικεῖ εἰς τοῦτο τὸ σπῆτι; ἐρωτᾷ τὴν ὑπηρέτριαν, ἡ ὁποία τῇ ἐδείκνυε τὰ δωμάτια.

— Ἡ κυρία Ζ**, ἀποκρίνεται αὐτῇ, ἡ πενθερά τοῦ ἱατροῦ Μ**.

Οἱ τὰ μνημεῖα κατασκευάζοντες λιθοξόοι ἔχουσι πάντοτε προχείρους τινὰς τύπους ἐπιτυμμάτων.

Ὁ κ. Χ... παρατηρήσας ὅτι πάντα τὰ ἐπιτυμματα ταῦτα εἶνε ἐγκωμιαστικά τῶν ἀρετῶν τοῦ θανόντος, ὡς λ. χ. «Ἦτο πατήρ φιλόστοργος» ἢ «σύζυγος τρυφερὸς, φίλος πιστὸς καὶ εὐλικρινὴς» κτλ. ὁ κ. Χ... λοιπὸν ὠνόμασε τὸν οὕτω ἐγκωμιαζόμενον: Ὁ τέλειος μακαρίτης.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ εὐφυΐα συνίσταται εἰς τὸ νὰ διορθώσωσι τὰς ἀνοησίας των.

* * Οὐδὲν ἀποκαλύπτει τόσον τὸ φυσικὸν ἐλάττωμα, ὅσον αἱ φροντίδες ὅσας λαμβάνει ὁ ἔχων αὐτὸ, καὶ ἡ στενοχωρία, ὅσην δοκιμάζει διὰ νὰ τὸ κρύψῃ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅπως προφυλάξωμεν τὰς χαλυβδίνας γραφίδας ἀπὸ τῆς σκωριάσεως μεταχειριζόμεθα τὸ ἑξῆς ἀπλούστατον μέσον. Ἀφίνομεν αὐτάς νὰ βραχύνωσιν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν εἰς διάλυσιν οὐεικοῦ χαλκοῦ, κατόπιν τὰς σπογγίζομεν ἐλαφρὰ καὶ τὰς ἀφίνομεν νὰ στεγνώσουν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου αἱ γραφίδες καθίστανται ἀνεπίδεκτοι σκωριάσεως.

ΑΘΗΝΗΣ, — ΤΥΠΟΓΡ. ΚΟΡΙΝΘ. ΠΛΑΤΕΙΑ «ΜΟΝΟΙΕΣ»